

Міністерство освіти і науки України
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
Факультет обліку і фінансів
Кафедра обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною
безпекою

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ
В ЕКЗАМЕНАЦІЙНІЙ КОМІСІЇ:

Завідувач кафедри,
к. е. н., доцент

_____ **Ольга ГУБАРИК**
« ____ » _____ **2025 р.**

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на тему: «Удосконалення інноваційного менеджменту в контексті
підвищення фінансово-економічної безпеки підприємства»

Освітньо-професійна програма «Управління фінансово-економічною
безпекою»

Спеціальність 073 «Менеджмент»

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Здобувач

Артем ГУЛКОВСЬКИЙ

Науковий керівник,

к.е.н, доцент
науковий ступінь, посада

Олександр ТКАЧЕНКО

ДНПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет: Обліку і фінансів

Кафедра: Обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною безпекою

Освітньо-професійна програма: «Управління фінансово-економічною безпекою»

Спеціальність: 073 «Менеджмент»

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. завідувача кафедри

_____ **Ольга ГУБАРИК**

« ____ » _____ 2025р.

ЗАВДАННЯ

_____ Гулковському Артему Дмитровичу

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи: «Удосконалення інноваційного менеджменту в контексті підвищення фінансово-економічної безпеки підприємства»

Науковий керівник: Ткаченко Олександр Сергійович, к.е.н., доцент

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом по ДДАЕУ від «07» жовтня 2025 року № 2994

2. Термін подання здобувачем роботи: 15 грудня 2025 року.

3. Вихідні дані до роботи: Конституція України, Податковий кодекс України, Закон України «Про інноваційну діяльність», Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні», Цивільний кодекс України, Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», , Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», та непередбачені активи», річні звіти товариства з обмеженою відповідальністю «ДЕЛЬМАР ТАУН», дані аналітичного та синтетичного обліку.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити). 1. Теоретичні аспекти інноваційного менеджменту в контексті підвищення фінансово-економічної безпеки підприємства. 2. Система інноваційного менеджменту як елемент забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства 3. Удосконалення інноваційного менеджменту в контексті підвищення фінансово-економічної безпеки підприємства.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень). Особливості інновацій в діяльності вітчизняних підприємств. Система функцій інноваційного менеджменту. Взаємозв'язок основних функцій інноваційного менеджменту. Види і форми організації інновацій. Види контролю інновацій. Структура інноваційного менеджменту підприємства. Динаміка інтегрованого показника фінансового стану в ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД». Схема областей економічної безпеки ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД». Зведена інформація результатів оцінки ймовірності банкрутства ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД». Основні принципи побудови управлінської структури впровадження сучасних інновацій у сфері фінансово-економічної безпеки ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД». Сучасні інновації у сфері фінансово-економічної безпеки ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД» (класифікація показників).

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання 03 березня 2025 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1	Теоретичні аспекти інноваційного менеджменту в контексті підвищення фінансово-економічної безпеки підприємства	Березень – квітень 2025	Виконано
2	Фінансово-економічна характеристика підприємства	Травень – червень 2025	Виконано
3	Оцінка існуючої системи управління фінансово-економічною безпекою підприємства	Липень 2025	Виконано
4	Система інноваційного менеджменту як елемент забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства	Серпень – вересень 2025	Виконано
5	Удосконалення інноваційного менеджменту в контексті підвищення фінансово-економічної безпеки підприємства	Жовтень – листопад 2025	Виконано
6	Висновки	Грудень 2025	Виконано
7	Оформлення дипломної роботи	Грудень 2025	Виконано

Здобувачка _____
(підпис)

Артем ГУЛКОВСЬКИЙ
(прізвище та ініціали)

Науковий керівник _____
(підпис)

Олександр ТКАЧЕНКО
(прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

РЕФЕРАТ	4
ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ІННОВАЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В КОНТЕКСТІ ПІДВИЩЕННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА	10
1.1. Сутність та ключові елементи інновацій в контексті фінансово-економічної безпеки підприємства	10
1.2. Інноваційний менеджмент: функції та процеси управління	13
1.3. Методичні аспекти становлення інноваційного менеджменту в контексті підвищення фінансово-економічної безпеки підприємства	18
Висновки до розділу 1	22
РОЗДІЛ 2. СИСТЕМА ІННОВАЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ЯК ЕЛЕМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА	24
2.1. Фінансово-економічна характеристика підприємства	24
2.2. Характеристика організації роботи служби економічної безпеки підприємства та оцінка її стану за окремими складовими	33
2.3. Оцінка інноваційного потенціалу підприємства за допомогою моделей з високим рівнем чутливості	41
Висновки до розділу 2	49
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В КОНТЕКСТІ ПІДВИЩЕННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА	52
3.1. Формування інноваційного менеджменту як інструменту зміцнення фінансово-економічної безпеки підприємства	52
3.2. Основні напрями забезпечення захищеності та запобігання загрозам фінансово-економічної безпеки підприємства	57
Висновки до розділу 3	66
ВИСНОВКИ	68
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	71
ДОДАТКИ	76

РЕФЕРАТ

Тема: «Удосконалення інноваційного менеджменту в контексті підвищення фінансово-економічної безпеки підприємства»

Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів основного тексту, який розміщено на 76 сторінках, висновків, списку використаних літератури 42 джерела, 20 таблиць, 10 рисунків та 7 додатків

Метою дослідження є обґрунтування теоретичних засад і розроблення практичних рекомендацій щодо удосконалення інноваційного менеджменту в контексті підвищення фінансово-економічної безпеки підприємства.

Об'єктом дослідження є процес управління інноваційним менеджментом на підприємстві у контексті забезпечення фінансово-економічної безпеки.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні та практичні аспекти удосконалення інноваційного менеджменту в контексті підвищення фінансово-економічної безпеки підприємства.

Методи дослідження. У процесі дослідження застосовано діалектичний метод пізнання економічних явищ і процесів у їх взаємозв'язку та розвитку, а також загальнонаукові методи аналізу й синтезу, індукції та дедукції, абстрагування, систематизації й узагальнення. Використано економічний і статистичний аналіз, порівняльний та системний підходи, експертні оцінки, табличні й графічні методи подання результатів дослідження.

Визначено сутність та ключові елементи інновацій в системі управління фінансово-економічною безпекою підприємства. Досліджено методичні аспекти становлення інноваційного менеджменту в контексті підвищення фінансово-економічної безпеки підприємства. Проаналізовано фінансово-економічну характеристику підприємства. Охарактеризовано організацію роботи служби економічної безпеки підприємства та оцінити її стан за окремими складовими. Вивчено формування інноваційного менеджменту як інструменту зміцнення фінансово-економічної безпеки підприємства. Розроблені напрями забезпечення захищеності та запобігання загрозам фінансово-економічної безпеки підприємства.

КЛЮЧОВІ СЛОВА

ІННОВАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ; ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА; ЕКОНОМІЧНІ РИЗИКИ; РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТ; ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК; СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ; КАДРОВА БЕЗПЕКА; ЕКОНОМІЧНА СТІЙКІСТЬ.

ABSTRACT

Topic: *«Improvement of Innovation Management in the Context of Enhancing the Financial and Economic Security of an Enterprise»*

The qualification thesis consists of an introduction, three chapters of the main text comprising 76 pages, conclusions, a list of references including 42 sources, 20 tables, 10 figures, and 7 appendices.

The purpose of the study is to substantiate the theoretical foundations and develop practical recommendations for improving innovation management in the context of enhancing the financial and economic security of an enterprise.

The object of the study is the process of managing innovation management at an enterprise in the context of ensuring financial and economic security.

The subject of the study is the theoretical, methodological, and practical aspects of improving innovation management in the context of enhancing the financial and economic security of an enterprise.

Research methods. In the course of the study, the dialectical method of cognition of economic phenomena and processes in their interrelation and development was applied, as well as general scientific methods of analysis and synthesis, induction and deduction, abstraction, systematization, and generalization. Economic and statistical analysis, comparative and systemic approaches, expert assessments, as well as tabular and graphical methods of presenting research results were used.

The essence and key elements of innovations in the enterprise financial and economic security management system were identified. Methodological aspects of the formation of innovation management in the context of enhancing the financial and economic security of the enterprise were investigated. The financial and economic characteristics of the enterprise were analyzed. The organization of the enterprise's economic security service was characterized and its condition was assessed by individual components. The formation of innovation management as a tool for strengthening the financial and economic security of the enterprise was studied. Directions for ensuring protection and preventing threats to the financial and economic security of the enterprise were developed.

KEYWORDS

INNOVATION MANAGEMENT; FINANCIAL AND ECONOMIC SECURITY; ECONOMIC RISKS; RISK MANAGEMENT; INNOVATIVE DEVELOPMENT; STRATEGIC MANAGEMENT; PERSONNEL SECURITY; ECONOMIC SUSTAINABILITY.

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. У сучасних умовах глобалізації, цифровізації та зростання нестабільності зовнішнього економічного середовища питання забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства набуває особливої актуальності. Посилення конкурентної боротьби, прискорення технологічних змін, зростання фінансових ризиків, вплив макроекономічних і геополітичних чинників зумовлюють необхідність постійного оновлення підходів до управління підприємством. За таких умов інноваційний менеджмент стає одним із ключових інструментів не лише розвитку, а й захисту підприємства від внутрішніх і зовнішніх загроз.

Фінансово-економічна безпека підприємства дедалі більше залежить від здатності менеджменту своєчасно впроваджувати інновації в управлінські процеси, фінансове планування, ризик-менеджмент, кадрову політику та систему контролю. Недостатній рівень інноваційності управління призводить до зниження адаптивності підприємства, втрати конкурентних переваг, погіршення фінансової стійкості та зростання ймовірності кризових ситуацій. Водночас ефективно організований інноваційний менеджмент сприяє підвищенню результативності використання ресурсів, мінімізації фінансово-економічних ризиків і забезпеченню сталого розвитку підприємства.

Проблеми інноваційного менеджменту та фінансово-економічної безпеки підприємств знайшли відображення у працях багатьох вітчизняних і зарубіжних науковців. Значний внесок у дослідження цих питань зробили І. А. Бланк, М. Д. Білик, Ф. Ф. Бутинець, С. Ф. Голов, І. В. Горобінська, А. В. Горобінський, В. М. Костюченко, Д. М. Луцька, М. П. Войнаренко, І. О. Хоменко, Н. М. Ткаченко, Ю. С. Цал-Цалко, О. С. Іванілов та інші. Проте, незважаючи на наявність наукових напрацювань, питання удосконалення інноваційного менеджменту саме в контексті підвищення фінансово-економічної безпеки підприємства потребують подальшого комплексного дослідження з урахуванням сучасних умов господарювання.

Актуальність зазначеної проблеми, її науково-практична значущість, а також необхідність адаптації інноваційних управлінських підходів до сучасних викликів і загроз зумовили вибір теми дослідження, визначили його мету, завдання, об'єкт і предмет.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є обґрунтування теоретичних засад і розроблення практичних рекомендацій щодо удосконалення інноваційного менеджменту в контексті підвищення фінансово-економічної безпеки підприємства.

Для досягнення поставленої мети в роботі передбачається вирішення таких завдань:

- визначити сутність та ключові елементи інновацій в системі управління фінансово-економічною безпекою підприємства;
- дослідити методичні аспекти становлення інноваційного менеджменту в контексті підвищення фінансово-економічної безпеки підприємства;
- проаналізувати фінансово-економічну характеристику підприємства;
- охарактеризувати організацію роботи служби економічної безпеки підприємства та оцінити її стан за окремими складовими;
- вивчити формування інноваційного менеджменту як інструменту зміцнення фінансово-економічної безпеки підприємства
- розробити напрями забезпечення захищеності та запобігання загрозам фінансово-економічної безпеки підприємства.

Об'єктом дослідження є процес управління інноваційним менеджментом на підприємстві у контексті забезпечення фінансово-економічної безпеки.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні та практичні аспекти удосконалення інноваційного менеджменту в контексті підвищення фінансово-економічної безпеки підприємства.

Методи дослідження. У процесі дослідження застосовано

діалектичний метод пізнання економічних явищ і процесів у їх взаємозв'язку та розвитку, а також загальнонаукові методи аналізу й синтезу, індукції та дедукції, абстрагування, систематизації й узагальнення. Використано економічний і статистичний аналіз, порівняльний та системний підходи, експертні оцінки, табличні й графічні методи подання результатів дослідження.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в поглибленні теоретичних положень щодо ролі інноваційного менеджменту в забезпеченні фінансово-економічної безпеки підприємства та в обґрунтуванні напрямів його удосконалення з урахуванням сучасних ризиків і загроз, а саме:

удосконалено:

- концептуальний підхід до формування інноваційного менеджменту як системоутворювального інструменту забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства, що поєднує управлінські, фінансові, кадрові, інформаційні та інноваційні складові в єдину адаптивну модель реагування на внутрішні й зовнішні економічні загрози;

- етапи побудови сучасної інноваційної моделі забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства шляхом їх деталізації з урахуванням специфіки діяльності, масштабів бізнесу та рівня інноваційної активності;

- методичний підхід до оцінювання інтелектуального потенціалу персоналу, який доповнено системою відносних показників (ротація кадрів, плінність, кадровий резерв, вплив навчання на фінансові результати), що дозволяє пов'язати кадрову складову з показниками фінансово-економічної безпеки;

набули подальшого розвитку:

- теоретичні положення щодо ролі ризик-менеджменту в системі інноваційного менеджменту шляхом формування поетапного механізму діагностики, прогнозування та нейтралізації інноваційних ризиків;

- методичні засади комплексної кількісної оцінки рівня фінансово-

економічної безпеки підприємства на основі інтегрального показника з використанням кореляційно-регресійного аналізу та методу головних компонент;

- підходи до забезпечення кадрової безпеки як ключової складової фінансово-економічної безпеки в умовах упровадження сучасних управлінських та організаційних інновацій.

Апробація результатів роботи. Основні положення, висновки та результати дослідження були апробовані у процесі виконання кваліфікаційної роботи та використані під час аналізу й удосконалення системи інноваційного менеджменту в контексті підвищення фінансово-економічної безпеки підприємства. Окремі результати дослідження обговорювалися на науково-практичних конференціях, присвячених проблемам інноваційного розвитку та забезпечення економічної безпеки суб'єктів господарювання. Основні результати дослідження знайшли відображення у 2 публікаціях.

Практичне значення одержаних результатів полягає в можливості використання запропонованих рекомендацій керівниками та фахівцями підприємств для підвищення ефективності інноваційного менеджменту, зміцнення фінансово-економічної безпеки та забезпечення сталого розвитку в умовах нестабільного зовнішнього середовища.

Публікації. За темою кваліфікаційної роботи опубліковано статтю в колективній монографії Фінансово-економічна безпека: теоретико-методичні засади та практичні інструменти управління.

Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів основного тексту, який розміщено на 76 сторінках, висновків, списку використаних літератури 42 джерела, 20 таблиць, 10 рисунків та 7 додатків

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ІННОВАЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В КОНТЕКСТІ ПІДВИЩЕННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність та ключові елементи інновацій в контексті фінансово-економічної безпеки підприємства

Активізація використання новітніх науково-технічних досягнень є характерною ознакою сучасної світової економіки. Глобалізація актуалізує для керівництва країни завдання пошуку ефективних форм і методів адаптації економічного та політико-правового середовища. В умовах світової економічної кризи провідні позиції займають підприємства й галузі, діяльність яких базується на системному впровадженні інновацій.

Інновації виступають процесом створення, впровадження та практичного використання нових або суттєво вдосконалених ідей, продуктів, технологій, послуг, методів управління чи організаційних рішень, які забезпечують якісні зміни в діяльності підприємства та приводять до економічного, соціального або стратегічного ефекту. Інноваційний напрям розвитку відіграє ключову роль у формуванні конкурентних переваг будь-якого підприємства в сучасних умовах. Дослідимо більш детально сутність поняття інновації у різних наукових працях вчених та нормативних документах.

У своїх працях Й. Шумпетер зазначав, що: «інновація це функція в царині технологій або управління господарською одиницею. При цьому інновацією така функція стане тільки у разі успішності впровадження і отриманні позитивного ефекту» [41].

Розглянемо тлумачення сутності інновації в Законі України «Про інноваційну діяльність» як: «інновації – новостворені, застосовані і або вдосконалені конкурентоздатні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного,

комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і, або соціальної сфери» [31].

У вивченні досліджуваного питання цікавою є думка таких науковців як Андрушкевич Н. В., Фімяр С. В., Блакита В. О., котрі наголошували на тому, що: «економіка потребує припливу коштів на створення нових і модернізації діючих виробництв, освоєння новою техніки та технологій для насичення споживчого ринку потрібними товарами та послугами, отримання доходу, а в результаті для реалізації соціальних цілей розвитку товариства. У якості таких коштів, як правило, розглядаються грошові ресурси, банківські вклади і паї, акції, технології, машини, обладнання, патенти, ліцензії, у тому числі на товарні знаки, кредити, а також майнові та немайнові права, включаючи інтелектуальну і виробничу власність» [2].

Чіков І.А. акцентував увагу на тому, що: «інновація, по своїй суті, має на меті впровадження чогось нового або удосконалення наявного, але цей процес також має певні ризики чим вищий рівень інноваційності має проект, наприклад, новий спосіб виробництва, продукт з невідомими раніше властивостями, тим вищий рівень невизначеності та ризику йому відповідає» [39].

Тітенко З. М. у своїй науковій праці наголосила на тому, що: «інновації виступають одним із ключових елементів системи забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства, оскільки вони сприяють стійкому розвитку, адаптації до нестабільності ринкового середовища та протидії внутрішнім і зовнішнім загрозам» [33].

Ми погоджуємося з точкою зору науковців, проте пропонуємо власне, більш конкретизоване тлумачення сутності поняття інновації, а саме як результат цілеспрямованої діяльності підприємства, що полягає у створенні та впровадженні нових або суттєво вдосконалених продуктів, технологій, процесів чи управлінських рішень, спрямованих на підвищення ефективності господарської діяльності, мінімізацію фінансово-економічних ризиків, зміцнення стійкості функціонування та забезпечення належного рівня

фінансово-економічної безпеки підприємства в умовах нестабільного зовнішнього середовища

Ми погоджуємося з тим фактом, що головна сутність інновацій полягає не лише в новизні ідеї, а насамперед у її практичному застосуванні, що дає економічний, соціальний або стратегічний ефект. Варто зазначити, що в сучасних умовах інновації виступають ключовим чинником економічного зростання, підвищення конкурентоспроможності, забезпечення стійкого розвитку, адаптації до змін зовнішнього середовища. Пропонуємо на рисунку 1.1 розглянути ключові особливості інновацій в діяльності вітчизняних підприємств.

Рис. 1.1. Особливості інновацій в діяльності вітчизняних підприємств

Аналізуючи рисунок 1.1. варто зазначити, що інновації є рушійною силою розвитку, яка забезпечує перехід економічних систем на новий

якісний рівень. Їх сутність полягає у трансформації наукових знань та ідей у практичні рішення, що створюють додану вартість і забезпечують довгострокову конкурентоспроможність.

Змістовною є точка зору Позняка С.В. і ми погоджуємося з нею стосовно того, що: «ефективна реалізація інновацій сприяє формуванню ключових стратегічних переваг у найбільш конкурентних сферах діяльності. Підприємства-лідери здобувають свої позиції завдяки впровадженню інновацій, використовуючи як сучасні технології, так і прогресивні методи організації роботи. Водночас збереження досягнутих конкурентних переваг можливе лише за умови постійного розвитку та вдосконалення» [30].

Отже зазначимо, що на в сучасних реаліях функціонування економіки ідентифікуючою характеристикою конкурентоспроможності виступає її інноваційність, а саме вміння системи безперервно розвиватися, оновлюватися і змінювати спрямованість. Інноваційність характеризує використання науково-технічного, інформаційного і інтелектуального потенціалу для покращення результатів діяльності.

1.2. Інноваційний менеджмент: функції та процеси управління

Зміст інноваційного менеджменту визначається складом функцій і процесів управління, що здійснюються в ході підготовки та проведення інноваційних заходів.

Під функціями менеджменту розуміють сукупність загальних управлінських завдань, які розв'язуються під час здійснення інновацій. Склад і зміст таких завдань практично не залежать від специфіки конкретного інноваційного проекту (його призначення, масштабів, галузевої належності тощо), а отже, ці завдання формують зміст будь-якого процесу управління.

Дослідивши сучасну літературу, можемо відзначити, що більшість науковців виділяють дві групи функцій інноваційного менеджменту (рис. 1.2):

- основні (предметні);
- забезпечувальні (процесуальні, соціально-психологічні).

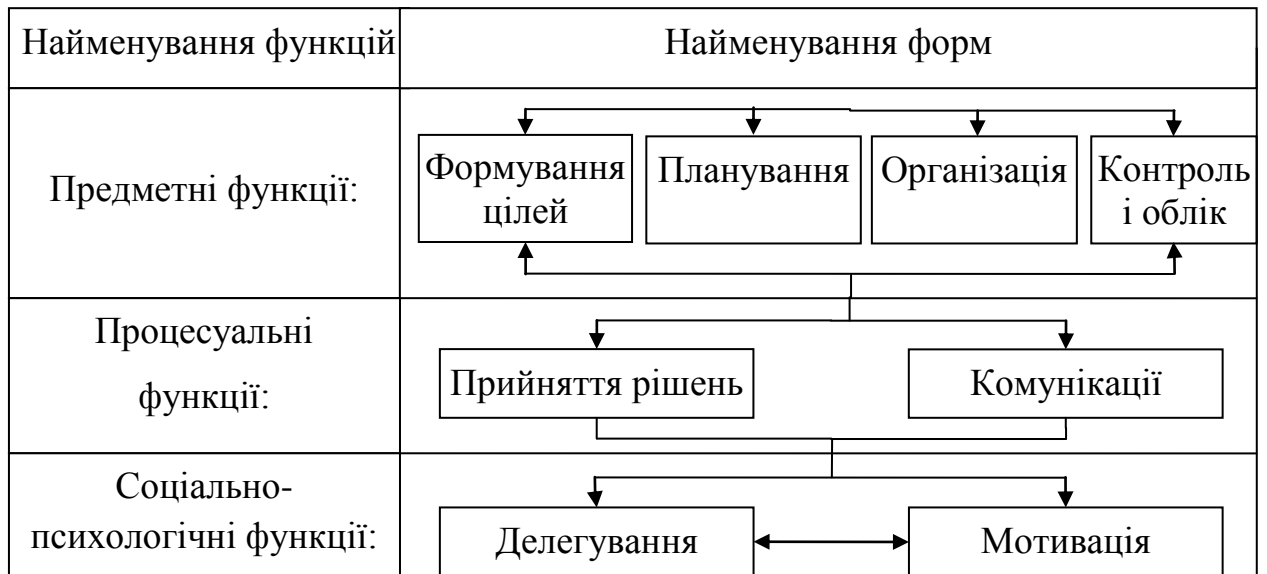

Рис. 1.2. Система функцій інноваційного менеджменту

Основні (предметні) – є найбільш загальними для всіх видів і будь-яких умов здійснення інновацій. Основні функції менеджменту інновацій відображають зміст ключових стадій процесу управління інноваційною діяльністю та виокремлюють предметні сфери управлінської діяльності на всіх ієрархічних рівнях. До основних функцій належать:

- формування цілей діяльності підприємства;
- планування;
- організація;
- контроль, облік, звітність, аналіз, прийняття рішень.

Забезпечувальні – включають управлінські процеси та інструменти, що сприяють ефективному здійсненню основних функцій управління на інноваційному підприємстві. До них належать соціально-психологічні та процесуальні (технологічні) функції менеджменту.

Соціально-психологічні – пов’язані переважно з характером виробничих відносин у колективі та містять дві основні різновиди функцій:

- делегування;
- мотивацію.

Делегування включає комплекс управлінських рішень, спрямованих на раціональний розподіл робіт з управління інноваційними процесами та відповідальності за їх реалізацію між працівниками апарату управління.

Мотивація передбачає створення системи моральних і матеріальних стимулів для працівників інноваційного підприємства з метою забезпечення ефективної та продуктивної праці. Крім того, вона охоплює планування, організацію та забезпечення підвищення професійного рівня і можливостей кар'єрного зростання працівників інноваційного підприємства.

Процесуальні (технологічні) функції менеджменту виокремлюють два основні види діяльності, притаманні роботі менеджера будь-якого рівня, а саме: прийняття рішень; комунікації (зв'язок).

За своєю суттю процесуальні функції менеджменту є засобами реалізації основних (предметних) і соціально-психологічних функцій.

Рішення виступають основною формою здійснення інновацій, оскільки рішення – це усвідомлене волевиявлення керівника в управлінському процесі. Вони охоплюють практично всі сфери та стадії життєвого циклу інноваційного підприємства. Значущість і відповідальність прийняття таких рішень потребують від менеджерів вироблення чіткої послідовності дій та обґрунтувань, пов'язаних з їх підготовкою і реалізацією. Сукупність таких правил і положень, а також їх дотримання становлять зміст процесуальної (технологічної) функції менеджменту.

Функція комунікації в інноваційному менеджменті полягає у підготовці, отриманні, обробці та передачі інформації для успішного просування інновацій. Оскільки інновації завжди пов'язані з новою інформацією, комунікаційна функція управління набуває особливої значущості та є специфічним елементом інноваційного менеджменту. Ця специфічна функція пов'язана із застосуванням спеціальних методів та інструментів і потребує створення на інноваційному підприємстві особливих інформаційних структур, наприклад «медіамостів».

Розглядаючи більш детально предметні функції інноваційного

менеджменту, можна виокремити такі взаємозв'язки та логічну послідовність їх здійснення (рис. 1.3.)

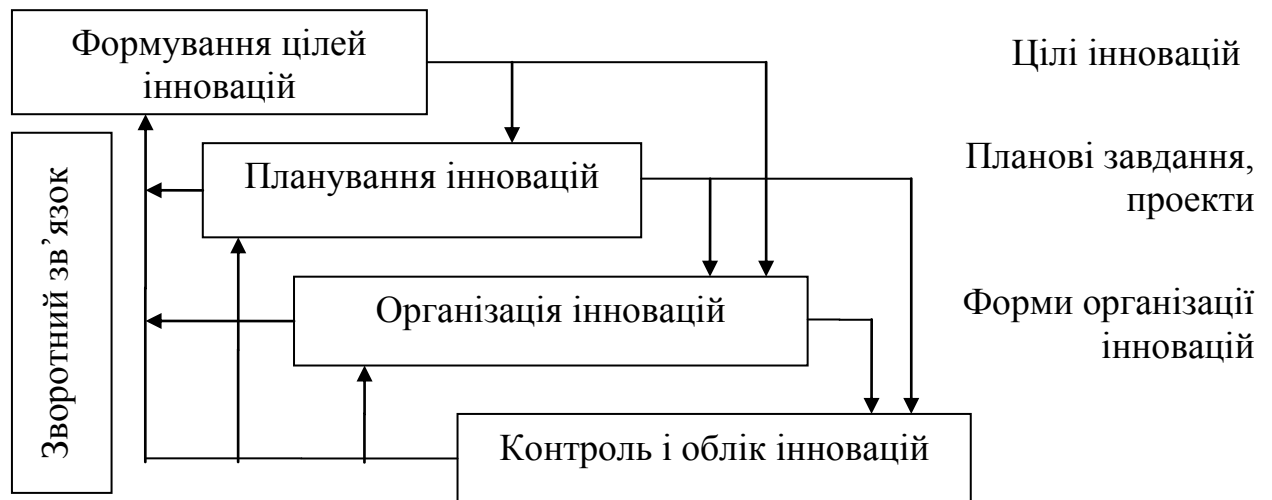

Рис. 1.3. Взаємозв'язок основних функцій інноваційного менеджменту

Під поняттям цілі в інноваційному менеджменті розуміється бажаний стан інноваційної системи у плановому періоді, який виражається сукупністю визначених характеристик. Тому будь-який процес управління інноваційною діяльністю починається з формування цілей і завдань на певний період часу.

Будь-яка ціль водночас є: по-перше, результатом аналізу та осмислення прогнозів і оцінки ситуації; по-друге, обмеженням для запланованих інноваційних заходів, своєрідною зоною дії (за обсягом, місцем реалізації та часом), у межах якої ці заходи можуть здійснюватися.

Для того щоб відповідати цій подвійній функції, кожна інноваційна ціль повинна задовольняти низку вимог.

Планування полягає в обґрунтованому формуванні основних напрямів і пропорцій інноваційної діяльності відповідно до встановлених цілей розвитку, можливостей матеріально-ресурсного та фінансового забезпечення, наявного попиту на продукцію інноваційного підприємства на ринку тощо.

Сутність функції організації інновацій полягає в забезпеченні виконання встановлених планових завдань з метою реалізації прийнятої стратегії розвитку інноваційного підприємства. Для реалізації цієї функції необхідно визначити склад потрібних ресурсів і виконавців, розподілити між

ними завдання, налагодити комбінування, кооперування та концентрацію виробництва, забезпечити контроль і обмін інформацією тощо.

На сучасному етапі розвитку теорії та практики інноваційного менеджменту існує багато різних форм і видів організації інновацій. Їх можна подати у вигляді схеми, яка наведена на рисунку 1.4.

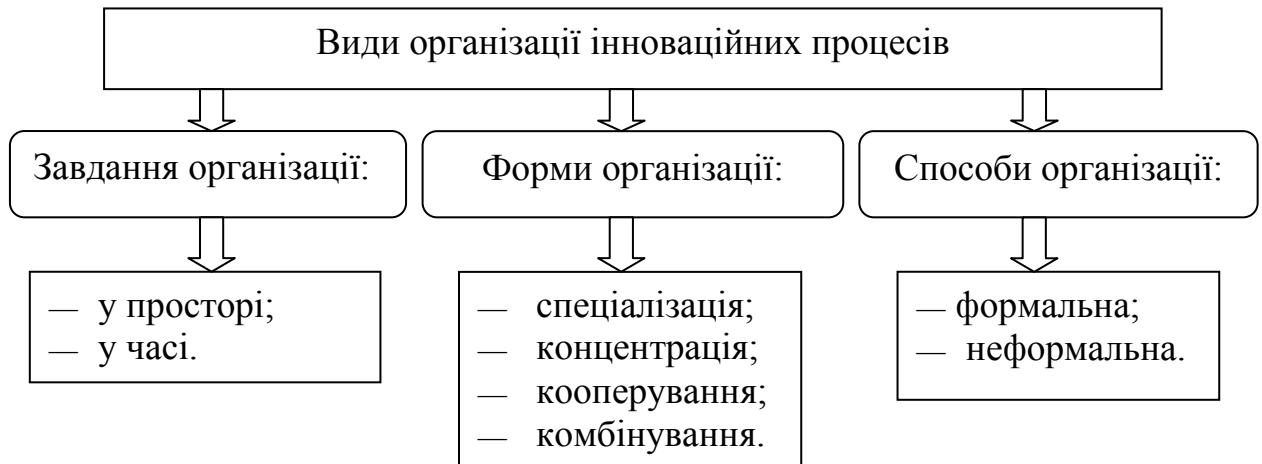

Рис. 1.4. Види і форми організації інновацій

Наступна функція інноваційного менеджменту – контроль та її забезпечувальні функції обліку, звітності й аналізу. Контроль дає змогу ефективно управляти реалізацією інноваційного проєкту та забезпечує виконання встановлених планових завдань.

Відповідно до вимог ефективного менеджменту система контролю на інноваційному підприємстві повинна передбачати здійснення різних видів контрольної діяльності. Таку діяльність можна подати згідно з наступною схемою (рис. 1.5).

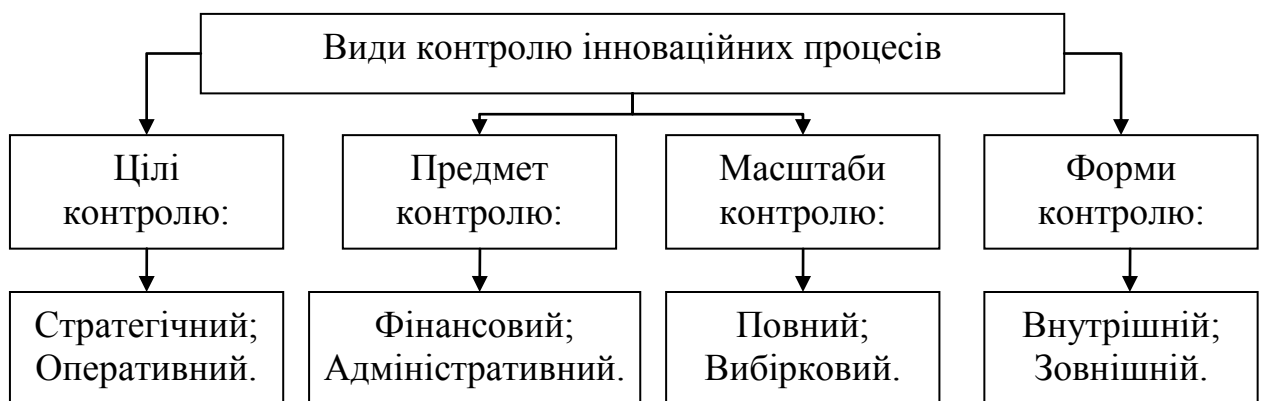

Рис. 1.5. Види контролю інновацій

Таким чином, розглянуті основні функції управління інноваціями та порядок їх здійснення відображають загальну технологічну схему інноваційного менеджменту, в якій вони реалізуються попарно: «ціль – планування», «планування – організація», «організація – контроль», і загалом – як «ціль – засіб». На першій ланці цього контуру управління – «ціль – планування» – процес планування може бути завершений у тому разі, якщо за запланованих заходів і ресурсів можливе безумовне досягнення управлінських цілей розвитку інноваційного підприємства. У протилежному випадку виникає потреба в коригуванні початкових цілей розвитку. На другій ланці – «планування – організація» – здійснюється пошук таких організаційних рішень, які б забезпечили безумовне та найбільш ефективне виконання встановлених планів. На третій ланці – «організація – контроль» – у прийнятих організаційних умовах здійснюється безперервний контроль за ходом виконання планів і формується система рішень для усунення виникаючих розбіжностей.

1.3. Методичні аспекти становлення інноваційного менеджменту в контексті підвищення фінансово-економічної безпеки підприємства

У нинішніх умовах ключовою основою ефективної діяльності підприємства за наявності трансформаційних змін у зовнішньому середовищі та швидкого науково-технічного прогресу є запровадження різноманітних інновацій. Водночас це неможливо без системного застосування інноваційного менеджменту, що передбачає розроблення обґрунтованої інноваційної стратегії, яка надає процесам упорядкованості та дає змогу здійснювати контроль за досягненням визначених цілей. При цьому слід підкреслити, що сам факт стратегічного планування окремого напрямку діяльності не гарантує ринкового успіху, однак формує необхідні передумови для результативного розвитку підприємства та посилення його конкурентних позицій. Інноваційний менеджмент відіграє критичну роль у забезпеченні

фінансово-економічної безпеки підприємства. В сучасних умовах інновації - це не просто спосіб розвитку, а механізм захисту від зовнішніх загроз та внутрішньої неефективності.

В своєму навчальному посібнику такі автори як Алейнікова О.В., Притула Н.М. наголосили на тому, що: «інноваційний менеджмент це складний механізм дії керуючої системи, яка створює для інноваційного процесу та інноваційної діяльності сприятливі умови й можливості для розвитку і досягнення ефективного результату.» [1].

Зазначимо, що в цілому інноваційний менеджмент підприємства охоплює сукупність управлінських процесів, інструментів і методів, спрямованих на формування, впровадження та використання інновацій з метою забезпечення сталого розвитку й підвищення конкурентоспроможності підприємства.

Враховуючи вищезазначене наголосимо на тому, що в межах реалізації інноваційного менеджменту підприємства формується стратегічне та оперативне управління інноваційною діяльністю, яке включає визначення інноваційних цілей, розроблення інноваційної стратегії, планування портфеля інноваційних проектів і координацію їх реалізації. Важливе місце посідає організація інноваційних процесів, зокрема формування відповідної організаційної структури, розподіл відповідальності між підрозділами та створення сприятливого інноваційного клімату. Окрему увагу приділяють управлінню ризиками інноваційної діяльності, оцінюванню ефективності інноваційних рішень і контролю за досягненням запланованих результатів.

Змістовною є точка зору таких науковців як Чернишов О.Ю., Скібіцька Л.І., Школенко О.Б. і ми поділяємо їх точку зору стосовно того, що: «управління інноваційною діяльністю підприємства в сучасних умовах цифровізації та високої конкуренції розглядається як важливий інструмент забезпечення стійкого розвитку організації» [38].

За твердженням таких науковців як Горбатенко М. І. та Ярошенко О.О.: «особливої актуальності набуває створення гнучких механізмів, які

дозволяють адаптувати інноваційні процеси до динамічних змін зовнішнього середовища та забезпечити довгострокову ефективність» [8].

Отже, зазначимо, що інноваційний менеджмент на підприємстві забезпечує цілісність і системність інноваційної діяльності, сприяє адаптації підприємства до змін зовнішнього середовища та створює умови для довгострокового економічного зростання.

На рисунку 1.6. представлена структура інноваційного менеджменту на підприємстві.

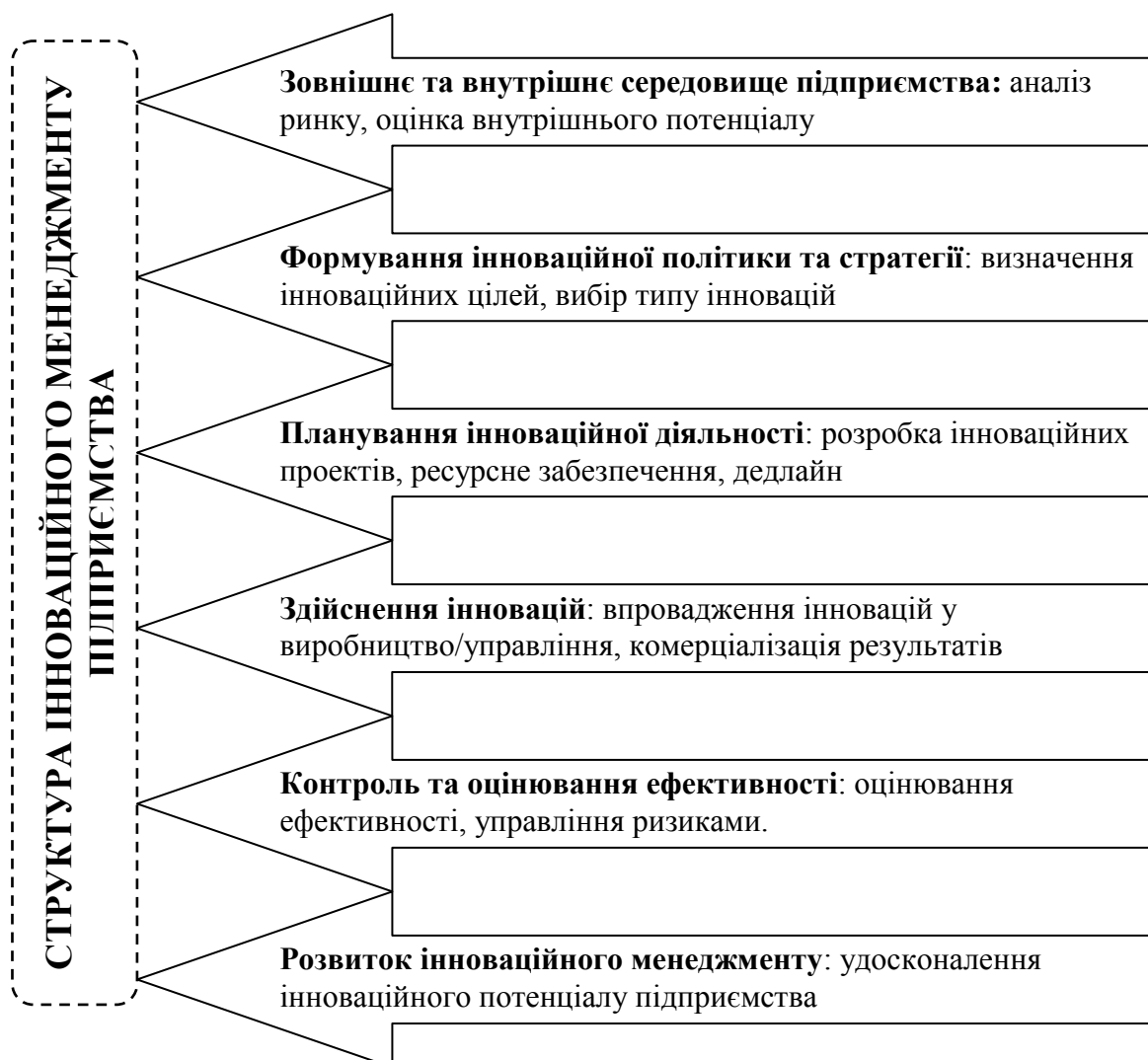

Рис. 1.6. Структура інноваційного менеджменту підприємства

Становлення інноваційного менеджменту в контексті підвищення фінансово-економічної безпеки підприємства ґрунтується на застосуванні системного, ризик-орієнтованого та стратегічно спрямованого підходу до

управління інноваційною діяльністю з урахуванням впливу внутрішніх і зовнішніх загроз.

Структура побудови інноваційного менеджменту на підприємстві формується як цілісна, ієрархічна та функціонально взаємопов'язана сукупність елементів, що забезпечують ефективне планування, організацію, реалізацію та контроль інноваційної діяльності.

Зауважимо, що специфіка інноваційного менеджменту полягає в необхідності ухвалення обґрунтованих управлінських рішень в умовах підвищеної невизначеності та ризиків. Водночас ефективній реалізації цього процесу часто перешкоджає недосконалість або інерційність організаційної структури, що є характерним насамперед для великих підприємств. У зв'язку з цим доцільним є врахування переваг малих компаній, зокрема їхньої гнучкості та здатності швидко адаптуватися до динамічних змін зовнішнього середовища. Підвищення результативності управління інноваційною діяльністю можливе завдяки формуванню спеціалізованих підрозділів чи структурних елементів як на постійній, так і на тимчасовій основі. Загалом адаптація організаційної структури великого підприємства до особливостей інноваційних процесів сприятиме зростанню ефективності та практичної віддачі інноваційної діяльності.

Інноваційний менеджмент спрямований на підвищення адаптивності підприємства до змін ринкової кон'юнктури, технологічних зрушень і фінансових загроз. Запровадження продуктових, процесних, організаційних і управлінських інновацій дає змогу оптимізувати витрати, підвищити продуктивність праці, покращити якість продукції та диверсифікувати джерела доходів, що безпосередньо зміцнює фінансову стійкість підприємства.

Також інноваційний менеджмент виконує функцію інструмента превентивного захисту фінансово-економічних інтересів підприємства. Рациональне планування інноваційних проектів, ефективне використання ресурсів і впровадження системи контролю результативності інновацій

дозволяють уникати неефективних інвестицій і знижувати загрозу фінансових втрат.

Отже, в контексті підвищення фінансово-економічної безпеки підприємства інноваційний менеджмент забезпечує узгодження інноваційної діяльності зі стратегічними цілями розвитку, сприяє зміцненню фінансової стабільності, зниженню рівня ризиків і формуванню довгострокових конкурентних переваг.

Висновки до розділу 1

1. Інновації є ключовим чинником стійкого розвитку та фінансово-економічної безпеки підприємства, оскільки забезпечують адаптацію до нестабільного зовнішнього середовища, формування конкурентних переваг і зниження впливу внутрішніх та зовнішніх загроз.

2. Сутність інновацій полягає не лише в новизні ідей, а насамперед у їх практичній реалізації, що дає економічний, соціальний або стратегічний ефект та сприяє підвищенню ефективності господарської діяльності й мінімізації фінансово-економічних ризиків.

3. Інноваційний менеджмент виступає системним механізмом управління інноваційною діяльністю, який охоплює формування цілей, планування, організацію та контроль інновацій і забезпечує узгодженість інноваційних процесів зі стратегічними цілями розвитку підприємства.

4. Ефективне функціонування інноваційного менеджменту можливе за умови взаємодії основних та забезпечувальних функцій, зокрема процесуальних і соціально-психологічних, що сприяє обґрунтованому прийняттю управлінських рішень, налагодженню комунікацій, мотивації персоналу та раціональному розподілу відповідальності.

5. Методичні аспекти становлення інноваційного менеджменту мають ґрунтуватися на системному та ризик-орієнтованому підходах, що дозволяє своєчасно ідентифікувати загрози, підвищити результативність

інноваційних проєктів і запобігти фінансовим втратам.

6. У контексті підвищення фінансово-економічної безпеки підприємства інноваційний менеджмент виконує превентивну та захисну функцію, забезпечуючи фінансову стійкість, адаптивність до змін ринкової кон'юнктури та формування довгострокових конкурентних переваг.

РОЗДІЛ 2. СИСТЕМА ІННОВАЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ЯК ЕЛЕМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Фінансово-економічна характеристика підприємства

ТОВ «ЛЕГІОН-ТРЕЙД» - це діюче товариство з обмеженою відповідальністю, зареєстроване в Україні 12 квітня 2010 року під кодом ЄДРПОУ 37070162. Компанія має юридичну адресу в місті Дніпро, Дніпропетровська область. Керівником і одним із засновників підприємства є Кочерга Юрій Леонідович. Серед інших учасників бізнесу Кочерга Олександр Леонідович та Доброгорська Крістіна Юріївна. Загальний розмір статутного капіталу становить 151516 грн.

Основна сфера діяльності підприємства - оптова торгівля металами та металевими рудами (КВЕД 46.72). Окрім цього, підприємство зазначало участь у діяльності з торгівлі зерном, кормами для тварин, молочними продуктами, відходами та брухтом, а також у посередницькій торгівлі паливом і іншими матеріалами. ТОВ «ЛЕГІОН-ТРЕЙД» активно бере участь у тендерах державних чи комунальних замовників, зокрема як постачальник металопрокату та труб на різні підприємства. Наприклад, у 2025 році компанія уклала кілька контрактів на поставку металевих виробів для ремонтних заводів та інших організацій. Підприємство перебуває на загальній системі оподаткування і є платником ПДВ.

Оцінка майна та капіталу ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД» за 2020-2024 рр. наведено в додатку А з якого видно, що загальна вартість майна ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД» суттєво зростає: з 6761 тис. грн. у 2020 році до 14297 тис. грн. у 2024 році, що становить на 111,47% більше у порівнянні з 2020 роком. Подібну динаміку має й капітал підприємства, який зріс у таких же пропорціях, оскільки активи та пасиви балансу завжди рівні.

Необоротні активи у 2024 році збільшилися з 115 тис. грн. до 263 тис.

грн., тобто на 129,61%. У їх структурі вперше з'явилися основні засоби, що у 2020-2022 роках були відсутні, а у 2024 році становили 141 тис. грн.

Основне зростання активів забезпечили оборотні активи, які збільшилися з 6646 тис. грн. до 14034 тис. грн., що становить на 111,16% більше у порівнянні з 2020 роком. У їх складі найбільший приріст продемонструвала поточна дебіторська заборгованість, що зросла з 4184 тис. грн. до 10652 тис. грн. Запаси збільшувалися помірніше з 2428 тис. грн. до 3071 тис. грн., що становить 26,47% від попереднього року. Суму інших оборотних активів незначна, але збільшилася майже в 22 рази з 14 тис. грн. до 307 тис. грн. Витрати майбутніх періодів скоротилися з 21 тис. грн. до 4 тис. грн., або на 82,69 %.

У частині капіталу спостерігається також суттєве зростання так власний капітал збільшився з 1244 тис. грн. до 3703 тис. грн., що становить 197,76%. При цьому зареєстрований (пайовий) капітал залишався незмінним і становив 152 тис. грн.

Обсяг зобов'язань і забезпечень зріс з 5517 тис. грн. до 10593 тис. грн., що на 92,01% більше рівня 2020 року. У структурі зобов'язань довгострокові зобов'язання збільшилися на 884 тис. грн., що становить 46,21%, а поточні зобов'язання на 4193 тис. грн., що становить 116,33%. Зокрема, поточна кредиторська заборгованість підвищилася майже в чотири рази з 490 тис. грн. до 1914 тис. грн.

Оцінка руху та функціонального стану основних засобів ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД» за 2020-2024 рр. наведена в додатку Б, з якого видно, що за остання 5-ть років підприємство демонструвало суттєві зміни у складі, русі та технічному стані своїх основних засобів. На початок 2020 року їх вартість становила 23 тис. грн., і вона залишалася незмінною до кінця 2020 року. Починаючи з 2021 року, відбулося збільшення: на початок 2021 року вартість основних засобів становила вже 23 тис. грн., а на кінець - 46 тис. грн. У 2022 році зростання продовжилось, і на кінець року балансова вартість досягла 56 тис. грн. Найбільш різке збільшення спостерігалось у 2023 та 2024 роках: у

2023 році вартість основних засобів на кінець року піднялася до 181 тис. грн., а у 2024 році - до 476 тис. грн., що більше ніж в 20 разів від рівня 2020 року.

Протягом перших трьох років 2020-2022 надходження та вибуття основних засобів не відбувалося. Значні зміни почалися у 2023 році, коли надходження становили 150 тис. грн., а вибуття 35 тис. грн. У 2024 році надходження склали 140 тис. грн., тоді як вибуття 28 тис. грн. Це свідчить про активну модернізацію та оновлення матеріально-технічної бази підприємства у 2023-2024 роках.

Амортизаційні процеси також істотно змінювалися, якщо у 2020 році амортизація не нараховувалася, то у 2021 році її сума склала 23 тис. грн., у 2022 році 11 тис. грн. З 2023 року спостерігалось зменшення зносу показник становив - 32 тис. грн., а з 2024 року амортизація різко зросла до 311 тис. грн.

Знос основних засобів на початок року загалом демонстрував тенденцію до зниження в останні роки: якщо у 2020-2022 роках він становив 23-56 тис. грн., то у 2024 році лише 24 тис. грн., однак на кінець 2024 року знос зріс до 335 тис. грн., що у 14,5 рази перевищує показник 2020 року.

Показники руху основних засобів демонструють значні темпи оновлення у 2023-2024 роках. Річний приріст вартості основних засобів у 2024 році становив 294,8 тис. грн., що значно більше, ніж у попередні роки. Темп зростання у 2024 році виріс на 162,8%, а темп приросту на 62,78%. Коефіцієнт оновлення у 2023 році досяг 82,83%, а у 2024 році знизився до 29,42%, що все одно свідчить про активне розширення основних засобів. Коефіцієнт вибуття у ці роки становив 62,17% та 15,46% відповідно.

Показники, що характеризують розширене та просте відтворення, також виявляють позитивну динаміку, зокрема, коефіцієнт заміни у 2023 році становив 23,33%, а у 2024 році 20%, тоді як коефіцієнт розширення дорівнював 15,56% і 14,29% відповідно. Період оновлення скоротився до 4,84 року у 2023-му та 7,16 року у 2024-му.

Функціональний стан основних засобів характеризується суттєвими відмінностями між початком і кінцем аналізованого періоду. Коефіцієнт

зносу на початок року знижувався з 100% у 2020-2023 роках до 13,4% у 2024 році, що є наслідком значного оновлення. Однак на кінець 2024 року коефіцієнт зносу підвищився до 184,9%, що свідчить про значні амортизаційні нарахування та інтенсивну експлуатацію нових активів. Відповідно, коефіцієнт придатності на початок 2024 року зріс до 86,6%, але на кінець року став від'ємним -84,9%, що є наслідком різкого збільшення зносу.

В додатку В наведена оцінка фінансових результатів діяльності ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД» за 2020 та 2024 рр.». За досліджуваний період фінансові результати ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД» демонструють суттєве зростання масштабів діяльності та підвищення ефективності операцій. Чистий дохід від реалізації збільшився з 22205 тис. грн. у 2020 році до 86595 тис. грн. у 2024 році, що становить більше ніж в 3,8 рази від базового рівня. Така динаміка свідчить про значне розширення ринку збуту та зростання обсягів продажів.

Операційні витрати також зросли з 17015 тис. грн. до 70270 тис. грн., що є підвищенням більше ніж в 4 рази. Основну частку становить собівартість реалізованої продукції, яка зросла пропорційно збільшенню доходу. Адміністративні та збутові витрати у звітних періодах не відображались, що може свідчити про їх віднесення до інших статей або спрощену організаційну структуру бізнесу. Інші операційні витрати підвищилися з 4806 тис. грн. до 14723 тис. грн., що є підвищенням більше ніж в 3 рази.

Збільшення доходу та операційних витрат призвело до зростання валового прибутку з 5190 тис. грн. у 2020 році до 16325 тис. грн. у 2024-му. Однак частка валового прибутку у доході знизилася з 23,37% до 18,85%, що може свідчити про здорожчання ресурсів або зміну структури продажів.

Прибуток від операційної діяльності зріс більш ніж у чотири рази з 404 тис. грн. до 1633 тис. грн., а фінансовий результат до оподаткування до 1374 тис. грн., водночас фінансові та інвестиційні витрати також збільшилися з 92 тис. грн. до 259 тис. грн.

Після сплати податку на прибуток, який зріс до 247 тис. грн., чистий прибуток підприємства у 2024 році становив 1127 тис. грн., що у 4,4 рази перевищує показник 2020 року. Рентабельність чистого прибутку до доходу зросла з 1,15% до 1,30%, а відносно валового прибутку з 4,93% до 6,90%.

Оцінка фінансової стійкості ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД» за 2020-2024 рр.» наведена в додатку Д. Фінансова стійкість ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД» у 2020-2024 роках характеризується позитивною динамікою за більшістю показників, що свідчить про поступове зміцнення фінансової структури підприємства, хоча окремі індикатори все ще залишаються поза межами оптимальних значень.

Коефіцієнт автономії, що показує частку власного капіталу в загальній сумі фінансових ресурсів, зріс із 0,184 у 2020 році до 0,259 у 2024-му році. Хоча він залишається нижчим за норматив 0,5, його підвищення на 40,81% свідчить про зміцнення власної фінансової бази. Водночас коефіцієнт концентрації залученого капіталу знизився з 0,816 до 0,741, що також є позитивною тенденцією, оскільки підприємство зменшує залежність від позикових коштів.

Покращення спостерігається й у коефіцієнті фінансування, який збільшився з 0,225 до 0,350. Це означає, що частка власного капіталу у фінансуванні активів зростає. При цьому коефіцієнт фінансового ризику зменшився з 4,436 до 2,861, тобто ризик перевищення позикових коштів над власними зменшується, хоча показник все ще перевищує норматив 1. Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів зріс до 0,570, що може свідчити про підвищення участі довгострокового фінансування у структурі капіталу. Натомість коефіцієнт структури залученого капіталу знизився з 0,347 до 0,264, що вказує на покращення якості зобов'язань.

Оцінюючи стан оборотних активів, варто зазначити, що коефіцієнт маневреності власного капіталу суттєво збільшився з 3042 до 6237, більше ніж в 2 рази, що говорить про зміцнення гнучкості у використанні власних ресурсів. Коефіцієнт забезпеченості оборотних коштів незначно зменшився з

0,458 до 0,444, залишившись близьким до нормативного рівня 0,1. Суттєво покращився коефіцієнт забезпеченості запасів, який зріс із 1,253 до 2,031, це свідчить, що підприємство має достатній власний капітал для покриття запасів.

Щодо стану основного капіталу, то коефіцієнт реальної вартості майна знизився з 0,359 до 0,225, що може вказувати на зменшення питомої ваги матеріальних активів у структурі майна. Водночас реальна вартість основних засобів у майні зросла з нульового рівня до 0,01, що пов'язано з оновленням та інвестуванням у необоротні активи у 2023-2024 рр. Важливим позитивним сигналом є зростання коефіцієнта накопичення амортизації з 0,362 до 0,634 або на 75,09%, що свідчить про збільшення потенціалу для оновлення основних засобів. Співвідношення оборотних і необоротних активів дещо знизилося, проте залишилось високим 53,381, що відображає мобільний характер активів підприємства.

У 2020-2024 роках фінансовий стан ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД» характеризувався суттєвими змінами, що відображено у динаміці ліквідності, платоспроможності та оборотності оборотних активів (Додаток Е). Оцінка ліквідності свідчить, що структура активів і зобов'язань підприємства протягом аналізованого періоду зазнавала істотних коливань. Високоліквідні активи у 2020, 2023 та 2024 роках були відсутні, тоді як у 2021 році вони становили 24 тис. грн., а у 2022-му році 916 тис. грн.. Це не дозволило підприємству виконувати норматив за найстроковішими зобов'язаннями, які у 2024 році досягли 1914 тис. грн., що майже вчетверо перевищило рівень 2020 року.

Середньоліквідні активи демонстрували стабільне зростання з 4197 тис. грн. у 2020 році до 10959 тис. грн. у 2024-му році. Низьколіквідні активи також збільшилися, хоч і менш значно: з 2428 до 3071 тис. грн.. Відповідні групи зобов'язань також зросли, однак динаміка активів загалом була більш позитивною, що частково покращувало позиції підприємства щодо ліквідності.

Показники платоспроможності демонструють змішані результати. Коефіцієнт абсолютної ліквідності протягом більшості років був нульовим, що свідчить про відсутність миттєво ліквідних коштів. Натомість проміжний коефіцієнт покриття стабільно зростає від 1,16 у 2020 році до 1,37 у 2024-му році або 17,70%, перевищуючи нормативне значення. Коефіцієнт загальної ліквідності коливався в межах 1,46-1,84 і в 2024 році становив 1,80, що трохи нижче порогового нормативу 2. Коефіцієнт загальної платоспроможності збільшився до 1,35, що свідчить про покращення здатності підприємства виконувати свої зобов'язання.

Показники оборотності відображають значне прискорення руху оборотних активів. Чистий дохід від реалізації за 2020-2024 рр. зріс майже вчетверо, досягнувши 86595 тис. грн.. Середньорічна вартість оборотних активів також зросла до 13305 тис. грн., що вплинуло на підвищення коефіцієнта їх обертання: з 3,81 до 6,51, або на 70,72%. Коефіцієнт завантаження оборотних активів, навпаки, зменшився майже вдвічі, що є позитивною тенденцією, оскільки підприємство потребувало менше ресурсів для генерування одиниці доходу. Тривалість одного обороту скоротилася з 94 днів у 2020 році до 55 днів у 2024-му, що свідчить про зростання ефективності використання оборотних активів.

Оцінка ділової активності ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД» за 2020-2024 рр.» наведена в додатку Ж. З додатку видно, що в продовж останніх п'яти років ділова активність ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД» істотно зросла, що підтверджується позитивною динамікою майже всіх показників. Загальний коефіцієнт обертання капіталу збільшився з 3,73 у 2020 році до 6,38 у 2024-му, що становить 70,87% від базового рівня. Це свідчить про більш ефективне використання сукупного капіталу та зростання обсягів діяльності підприємства.

Фондовіддача необоротних активів також покращилася з 19,90 грн. до 27,58 грн. доходу на 1 грн. основних засобів. Зростання на 38,58% вказує на підвищення продуктивності та більш раціональне використання

довгострокових активів. Значно активніше стали обертатися оборотні активи: відповідний коефіцієнт зріс із 181,93 до 323,96, що показує суттєве поживлення операційної діяльності. Тривалість одного обороту оборотних активів скоротилася з 2 днів до 1 дня, що свідчить про прискорення оборотності ресурсів і зменшення потреби у фінансуванні оборотного капіталу. Ще більш помітним є зростання коефіцієнта обертання оборотних виробничих фондів та готової продукції з 9,31 до 32,77, тобто більш ніж утричі. Завдяки цьому тривалість одного обороту виробничих фондів скоротилася з 39 днів до 11 днів, що демонструє значне прискорення виробничого циклу.

Темп обертання поточної дебіторської заборгованості також покращився: коефіцієнт зріс із 6,54 до 8,34, або на 27,53%. Відповідно, період інкасації дебіторської заборгованості скоротився з 55 днів до 43 днів, що вказує на підвищення платіжної дисципліни контрагентів та ефективність політики управління дебіторською заборгованістю.

Значне зростання спостерігається й у показниках, що характеризують ефективність використання власного капіталу. Коефіцієнт обертання власного капіталу збільшився з 19,90 до 27,58 або на 38,58%, а тривалість його обороту зменшилася з 18 днів до 13 днів або 31,84%. Це свідчить про підвищення рентабельності власних ресурсів та ефективність їх використання в операційній діяльності.

Узагальнюючи, можна стверджувати, що підприємство демонструє значне зміцнення ділової активності. Майже всі показники засвідчують пришвидшення обороту ресурсів, підвищення продуктивності та ефективності використання капіталу. Така динаміка свідчить про успішність операційного управління, оптимізацію бізнес-процесів та загальне покращення фінансово-економічного стану ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД».

В додатку 3 відображено комплексну (рейтингову) оцінку фінансового стану ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД» за період 2020-2024 рр. яка охоплює основні групи фінансових показників: ліквідність, ділову активність, фінансову

незалежність, рентабельність і додаткові індикатори. Кожен показник оцінено за фактичним значенням і відповідним рейтингом, що дозволяє сформувати інтегровану характеристику фінансового стану підприємства (рис. 2.1).

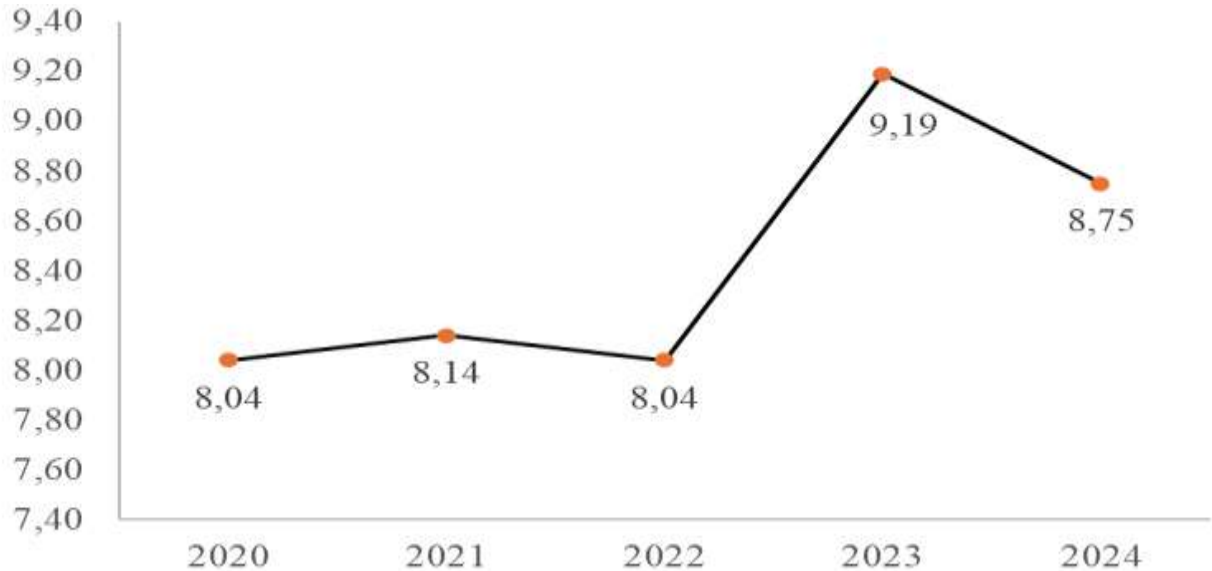

Рис. 2.1. Динаміка інтегрованого показника фінансового стану в ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД»

Інтегрований показник фінансового стану коливається в межах 8,04 в 2020 році до 8,75 в 2024 році, найкраще значення інтегрованого показника було досягнуто у 2023 році і становило 9,19 бали. Такий результат відображає істотне покращення фінансового стану підприємства, зокрема за рахунок зростання рентабельності активів і власного капіталу, прискорення оборотності ресурсів, а також різкого зменшення зносу основних засобів. Сукупність цих чинників забезпечила максимальний рівень узагальненої оцінки за весь досліджуваний період.

Загалом динаміка інтегрованого показника фінансового стану ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД» свідчить про стабільно добрий рівень фінансового розвитку підприємства. Незважаючи на окремі коливання, підприємство впродовж усього періоду зберігає рейтинг «А», що підтверджує його фінансову стійкість, здатність виконувати зобов'язання та потенціал для подальшого розвитку.

2.2. Характеристика організації роботи служби економічної безпеки підприємства та оцінка її стану за окремими складовими

Обов'язковим елементом аналітичної частини дипломної роботи є дослідження організації забезпечення економічної безпеки підприємства. В ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД» спеціалізованої служби безпеки (служби економічної або силової безпеки) не створено, що є характерним для підприємств малого та середнього бізнесу у сфері торгівлі. Водночас функції із забезпечення економічної безпеки реалізуються децентралізовано та розподілені між окремими структурними підрозділами і посадовими особами відповідно до їх функціональних обов'язків.

В умовах підвищеної динамічності зовнішнього середовища, зростання фінансових ризиків та нестабільності ринкової кон'юнктури організаційні аспекти забезпечення економічної безпеки набувають особливої актуальності. На підприємстві відсутній окремий керівник або підрозділ, відповідальний виключно за питання економічної безпеки, однак відповідні функції інтегровані в систему управління підприємством та реалізуються керівником підприємства, бухгалтерською службою та економічними спеціалістами.

Основним суб'єктом забезпечення економічної безпеки в ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД» є директор підприємства - Кочерга Юрій Леонідович, який здійснює загальне управління, приймає стратегічні рішення, контролює фінансові потоки та визначає пріоритети розвитку. Значну роль у системі економічної безпеки відіграє бухгалтерія, яка забезпечує формування достовірної облікової інформації, контроль за рухом грошових коштів, своєчасність розрахунків з контрагентами та дотримання податкової дисципліни. Економічний аналіз результатів діяльності, оцінка фінансового стану та виявлення потенційних загроз здійснюються в межах функціональних обов'язків бухгалтерського та управлінського персоналу підприємства.

Форма організації бухгалтерського обліку на підприємстві є централізованою, облік ведеться відповідно до чинного законодавства України та облікової політики підприємства. Обліково-аналітичне забезпечення базується на використанні фінансової та управлінської звітності, внутрішніх реєстрів обліку, первинних документів та встановлених графіків документообігу. Автоматизація облікових процесів сприяє підвищенню рівня інформаційної безпеки, обмеженню доступу до конфіденційної інформації та зниженню ризику помилок.

Водночас відсутність окремого аналітичного або безпекового підрозділу зумовлює певні недоліки в організації системи економічної безпеки. Зокрема, функції аналізу, контролю та моніторингу ризиків не формалізовані у вигляді внутрішніх регламентів, відсутні посадові інструкції, які чітко визначали б відповідальність за окремі складові економічної безпеки. Це може призводити до фрагментарності управлінських рішень і несистемного підходу до запобігання загрозам.

Для забезпечення безперервного моніторингу фінансового аспекту економічної безпеки доцільно здійснювати оцінювання його рівня як ключового елементу. Таке оцінювання ґрунтується на аналізі фінансової стійкості, рівень якої визначається наявністю достатнього обсягу оборотних коштів - як власних, так і залучених - необхідних для ефективного провадження виробничо-збутової діяльності.

Основними критеріями оцінювання виступають показники, які наведені в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Розрахунок фінансової складової економічної безпеки ТОВ «ЛЕГІОН
ТРЕЙД»

Показник	Формула	Розрахунок	Значення
Надлишок / брак власних оборотних коштів	$\pm E_c = E_e - Z$	3440 - 3071	+369
Надлишок / брак з урахуванням довгострокових зобов'язань	$\pm E_T = (E_e + K) - Z$	(3440 + 2797) - 3071	+3166
Надлишок / брак з урахуванням усіх кредитів	$\pm E_H = (E_e + K + K_T) - Z$	(3440 + 2797 + 499) - 3071	+3665

Проведені розрахунки показників $\pm E_c$, $\pm E_t$ та $\pm E_n$ свідчать, що ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД» повністю забезпечує формування запасів власними джерелами, що дозволяє класифікувати фінансову безпеку як абсолютну (5). Загалом спостерігається стійке зростання фінансової самодостатності та підвищення рівня фінансової безпеки підприємства.

Для оцінки інформаційної безпеки використано коефіцієнти повноти, суперечності та точності інформації, на основі яких визначається інтегральний рівень інформаційної безпеки підприємства (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Розрахунок інформаційної складової економічної безпеки ТОВ
«ЛЕГІОН ТРЕЙД»

Показник	Формула	Розрахунок	Значення
Коефіцієнт повноти інформації (Кп)	$K_p = K_{гр} / K_z$	0,90/1,00	0,90
Коефіцієнт суперечності інформації (Кс)	$K_s = K_{нсп} / K_{нс}$	8/10	0,80
Коефіцієнт точності інформації (Кт)	$K_t = K_z / K_p$	0,85/0,90	0,94
Рівень інформаційної безпеки підприємства (Кі)	$K_i = K_p \times K_s \times K_t$	0,90×0,80×0,94	0,68

Проведені розрахунки свідчать, що рівень інформаційної безпеки підприємства у 2024 році є середнім (3) і наближається до високого значення. Підприємство володіє достатньо повною, несуперечливою та точною інформацією для ухвалення управлінських рішень. Разом із тим наявність окремих розбіжностей та надлишкової інформації знижує загальний рівень інформаційної складової економічної безпеки, що потребує вдосконалення системи інформаційного забезпечення та внутрішнього контролю.

Інтелектуальна складова економічної безпеки характеризує рівень збереження та розвитку інтелектуального потенціалу підприємства (табл. 2.3), що включає кваліфікаційний рівень персоналу, наявність та використання об'єктів інтелектуальної власності, а також доходність від застосування знань і професійного досвіду працівників.

Результати розрахунків свідчать, що інтелектуальна складова економічної безпеки ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД» у 2024 році перебуває на високому (3), близькому до абсолютного рівні.

Таблиця 2.3

Розрахунок інтелектуальної складової економічної безпеки ТОВ
«ЛЕГІОН ТРЕЙД»

Показник	Формула	Розрахунок	Значення
Коефіцієнт кваліфікації працівників (Кк)	К/О	7/7	1
Інтелектуальноозброєність праці (Кіо)	Він/О	122/7	17,43 тис. грн./особу
Норма доходності співробітників від використання інтелектуальної власності (Кд)	Діп/О	1127/7	161,0 тис. грн./особу
Узагальнений рівень інтелектуальної безпеки	$K_k(4) \times 0,5 + K_{io}(4) \times 0,25 + K_d(4) \times 0,25$	$2,0 + 0,75 + 1,0$	3,75

ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД» має повністю укомплектований кваліфікований персонал та високий рівень доходності від використання інтелектуального потенціалу. Разом із тим, інтелектуальноозброєність праці залишається на задовільному рівні, що вказує на доцільність подальших інвестицій у нематеріальні активи та розвиток інтелектуальної власності.

Кадрова складова економічної безпеки характеризує рівень забезпеченості підприємства трудовими ресурсами, стабільність персоналу та ступінь його забезпеченості основними фондами виробничого й невиробничого призначення. Оцінювання здійснюється за чотирма показниками, які наведені в таблиці 2.4.

Таблиця 2.4

Розрахунок кадрової складової економічної безпеки ТОВ «ЛЕГІОН
ТРЕЙД»

Показник	Формула	Розрахунок	Значення
Коефіцієнт плинності кадрів (КП)	Чу/О	0/7	0
Коефіцієнт фізичного старіння кадрів (Кв)	Ов/О	2/7	0,286
Фондоозброєність працівників виробничими фондами (Фо)	ОЗ/О	141/7	20,14 тис. грн./особу
Фондоозброєність працівників фондами невиробничого призначення (Фно)	НА/О	122/7	17,43 тис. грн./особу
Узагальнений коефіцієнт кадрової безпеки	$K_p(4) \times 0,25 + K_v(3) \times 0,20 + F_o(1) \times 0,35 + F_{no}(1) \times 0,20$	$1,00 + 0,60 + 0,35 + 0,20$	2,15

Результати оцінювання кадрової складової економічної безпеки ТОВ

«ЛЕГІОН ТРЕЙД» у 2024 році свідчать про незадовільний (2) рівень кадрової безпеки. Позитивним є низька плинність кадрів і відносно стабільний кваліфікаційний склад персоналу. Водночас недостатній рівень фондоозброєності працівників виробничими та невиробничими фондами істотно знижує загальний рівень кадрової безпеки, що потребує активізації інвестицій у матеріально-технічне та соціальне забезпечення персоналу.

Техніко-технологічна складова характеризує рівень відповідності продукції, технологій та устаткування підприємства сучасним вітчизняним і світовим аналогам (табл. 2.5).

Таблиця 2.5

Розрахунок техніко-технологічної складової економічної безпеки ТОВ
«ЛЕГІОН ТРЕЙД»

Показник	Формула	Розрахунок	Значення
Частка продукції, що відповідає або перевершує кращі аналоги (Кп.прод.)	$Q_{суч}/Q_{заг}$	2/10	0,20
Частка технологічного устаткування, що відповідає кращим аналогам (Кп.т.)	$T_{суч}/T_{заг}$	3/20	0,15
Частка продукції, захищеної патентами (Кп.п.)	$Q_{пат}/Q_{заг}$	1/10	0,10
Узагальнений коефіцієнт техніко-технологічної безпеки	$Kп.прод.(3) \times 0,25 + Kп.т.(3) \times 0,50 + Kп.п.(2) \times 0,25$	0,75+1,50 +0,50	2,75

Результати оцінювання техніко-технологічної складової економічної безпеки свідчать про задовільний (3) рівень її розвитку. ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД» частково використовує сучасні технології та виробляє конкурентоспроможну продукцію, однак низька частка патентозахищеної продукції обмежує інноваційний потенціал і знижує рівень довгострокової техніко-технологічної безпеки.

Політико-правова складова відображає рівень правового захисту підприємства, ефективність договірної роботи та ризики, пов'язані з судовими спорами і штрафними санкціями (табл. 2.6). Результати оцінювання політико-правової складової економічної безпеки свідчать про її абсолютний рівень (3). ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД» має незначну кількість судових спорів, високий рівень виграних справ, мінімальні штрафні санкції

та достатнє фінансування юридичного супроводу діяльності. Це забезпечує високий рівень правової захищеності та мінімізує політико-правові ризики господарської діяльності.

Таблиця 2.6

Розрахунок політико-правової складової економічної безпеки ТОВ
«ЛЕГІОН ТРЕЙД»

Показник	Формула	Розрахунок	Значення
Питома вага судових і арбітражних справ (Кс.ар.)	N_c/N_d	3/20	0,15
Частка виграних судових та арбітражних справ (Квю)	N_b/N_c	2/3	0,67
Питома вага штрафних санкцій (Кш)	$S_{шт}/S_{зоб}$	40/500	0,08
Частка витрат на юридичне забезпечення (Кв.юр)	$V_{юр}/V_{заг}$	80/500	0,16
Узагальнений коефіцієнт політико-правової безпеки	$(3 \times 0,25) + (3 \times 0,25) + (3 \times 0,25) + (3 \times 0,25)$	$0,75 + 0,75 + 0,75 + 0,75$	3,00

Інноваційна складова відображає здатність підприємства до впровадження нових видів продукції та застосування інноваційних підходів у виробничих, управлінських і обслуговуючих процесах (табл. 2.7).

Таблиця 2.7

Розрахунок інноваційної складової економічної безпеки підприємства

Показник	Формула	Розрахунок	Значення
Коефіцієнт впровадження нових інноваційних видів продукції (Кі.п.)	$N_{i.п.}/N_{з.п.}$	4/18	0,22
Частка інноваційних підходів у діяльності підприємства (Кі.під.)	$\sum B_i / \sum B_{п.}$	210/1800	0,117
Узагальнений коефіцієнт інноваційної безпеки	$K_{i.п.}(3) \times 0,5 + K_{i.під.}(3) \times 0,5$	$1,5 + 1,5$	3,0

Результати оцінювання інноваційної складової економічної безпеки підприємства свідчать про задовільний рівень (3) її розвитку. ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД» впроваджує інноваційні види продукції та використовує інноваційні підходи у виробничій і управлінській діяльності, проте масштаби інноваційної активності потребують подальшого розширення. Підвищення інвестицій в інновації сприятиме зміцненню економічної безпеки підприємства в довгостроковій перспективі.

Екологічна складова економічної безпеки ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД» характеризує дотримання екологічних норм технології та випуску продукції, рівень негативного впливу на навколишнє середовище та ефективність природоохоронних заходів (табл. 2.8).

Таблиця 2.8

Розрахунок екологічної складової економічної безпеки ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД»

Показник	Формула	Розрахунок	Значення
Коефіцієнт безпечності продукції (Кб.п.)	P_c/P_z	6200/9800	0,63
Коефіцієнт забруднення середовища (Кз)	$V_{ек.з}/V_z$	78/7200	0,0108
Коефіцієнт захисту середовища (Кзах)	$V_{ек.м}/V_z$	210/7200	0,0292
Узагальнений коефіцієнт екологічної безпеки	$K_{б.п} (2) \times 0,5 + K_z (2) \times 0,25 + K_{зах} (2) \times 0,25$	1,0+0,5+0,5	2,0

Проведені розрахунки екологічної складової економічної безпеки підприємства свідчать про задовільний рівень (2) її забезпечення. ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД» дотримується екологічних норм виробництва, має високу частку сертифікованої продукції у загальному обсязі реалізації, поступово зменшує екологічні платежі та нарощує фінансування природоохоронних заходів. Разом із тим, подальше зростання інвестицій в екологічні технології дозволить підвищити загальний рівень економічної безпеки підприємства.

Силова складова економічної безпеки підприємства характеризує рівень фізичного захисту персоналу, майна та інформаційних ресурсів підприємства, а також ефективність витрат на охорону (табл. 2.9).

Таблиця 2.9

Розрахунок силової складової економічної безпеки ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД»

Показник	Формула	Розрахунок	Значення
Частка витрат на охорону підприємства в структурі загальних витрат (Кв.ох.)	$V_{ох}/V_z$	1350/7200	0,1875
Забезпеченість працівників підприємства службою охорони (Ксб)	$Ч_{ох}/O$	42/200	0,21
Узагальнений коефіцієнт силової безпеки	$K_{в.ох} (3) \times 0,5 + K_{сб} (3) \times 0,5$	1,5+1,5	3,0

Розрахунок силової складової економічної безпеки підприємства показав високий рівень (3) її забезпечення. ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД» здійснює достатнє фінансування охоронних заходів та має належний рівень кадрового забезпечення служби охорони, що дозволяє ефективно захищати матеріальні цінності, персонал та виробничу інфраструктуру від внутрішніх і зовнішніх загроз.

Результати розрахунку інтегральної оцінки економічної безпеки ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД» представлені в таблиці 2.10.

Таблиця 2.10

Оцінка економічної безпеки ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД»

Назва складової безпеки	Максимальне значення	Фактичне значення	Відносна оцінка
Фінансова	5	5	1
Інформаційна	4	3	0,75
Інтелектуальна	4	3	0,75
Кадрова	4	2	0,5
Техніко-технологічна	4	3	0,75
Політико-правова	3	3	1
Інноваційна	4	3	0,75
Екологічна	2	2	1
Силова	3	3	1

Для наочності результати інтегрального оцінювання наведені на рисунку 2.2.

Рис. 2.2. Схема областей економічної безпеки ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД»

Проведена оцінка економічної безпеки ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД» свідчить про загалом високий рівень захищеності підприємства та достатню стійкість до впливу внутрішніх і зовнішніх загроз. Значення відносних оцінок за більшістю складових є наближеними до одиниці, що характеризує ефективну систему управління та збалансований розвиток підприємства.

Найвищий рівень безпеки зафіксовано за фінансовою, політико-правовою, екологічною та силовою складовими, для яких відносна оцінка дорівнює 1. Це свідчить про фінансову стабільність підприємства, належне правове забезпечення його діяльності, дотримання екологічних вимог та достатній рівень фізичного захисту.

Інформаційна, інтелектуальна, техніко-технологічна та інноваційна складові мають відносну оцінку 0,75, що відповідає достатньому (задовільному) рівню економічної безпеки. Разом з тим, ці напрями потребують подальшого розвитку, зокрема вдосконалення інформаційного забезпечення управлінських рішень, розширення використання інновацій та оновлення техніко-технологічної бази.

Найнижче значення відносної оцінки спостерігається за кадровою складовою (0,5), що свідчить про потенційні ризики у сфері кадрового забезпечення підприємства.

Отже, результати оцінювання дозволяють зробити висновок, що економічна безпека ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД» перебуває на високому рівні, проте для її зміцнення доцільно зосередити управлінські зусилля на розвитку кадрового потенціалу та посиленні інформаційно-інноваційної складової.

2.3. Оцінка інноваційного потенціалу підприємства за допомогою моделей з високим рівнем чутливості

З метою забезпечення ефективного формування, функціонування та вдосконалення інноваційної складової розвитку ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД» управління ним має ґрунтуватися на певних принципах, які, своєю чергою,

повинні відповідати принципам фінансово-економічного розвитку підприємства, виходячи з поставлених цілей і завдань. Для підвищення ефективності інноваційної політики ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД» необхідним є безперервний моніторинг фінансово-економічного стану підприємства, оскільки оціночні механізми зумовлюють якість управлінських рішень на основі забезпечення можливості виявляти ефективність використання ресурсів для досягнення визначених цілей. У зв'язку з цим очевидно є необхідність проведення правильної діагностики фінансового стану ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД» з метою підвищення його фінансової стійкості в умовах динамічного ринку нафти та нафтопродуктів інвестиційного потенціалу.

Існуючі авторські моделі діагностики банкрутства, розроблені зарубіжними та українськими авторами, характеризуються різним рівнем чутливості. Моделі з високим рівнем чутливості дають змогу прогнозувати виникнення кризової ситуації на підприємстві заздалегідь, ще до появи її очевидних ознак. Крім того, ці моделі можуть бути застосовані для оцінювання ефективності методів підвищення фінансової стійкості ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД».

Таким чином, використання моделей діагностики банкрутства з високим рівнем чутливості дозволяє своєчасно виявляти наявні та потенційні проблеми й помилки в управлінні, а також розробляти та коригувати стратегію і тактику розвитку підприємства.

Модель Альтмана (Z -score) є однією з найбільш поширених і науково обґрунтованих моделей прогнозування ймовірності банкрутства підприємства. Вона була розроблена американським економістом Едвардом Альтманом у 1968 році на основі методів мультифакторного дискримінантного аналізу. Метою моделі є раннє виявлення фінансових труднощів підприємства та оцінка ризику його неплатоспроможності. Оцінимо ймовірність банкрутства ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД» за моделлю Альтмана, результати якої представлені в таблиці 2.11.

Результати оцінки ймовірності банкрутства ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД» за

2020-2024 рр. за п'ятифакторною моделлю Альтмана свідчать про нестабільну динаміку фінансового стану підприємства з чергуванням періодів фінансової стійкості та підвищеного ризику банкрутства.

Таблиця 2.11

Результати оцінки ймовірності банкрутства ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД» за 2020-2024 рр. за допомогою п'ятифакторної моделі Альтмана

Рік	X1	X2	X3	X4	X5	Z-рахунок	Ймовірність банкрутства
2020	-0,08	0,15	0,44	0,93	2,58	4,39	Низька
2021	0,04	0,20	0,58	1,21	2,57	5,07	Низька
2022	-0,10	0,02	0,06	0,63	1,95	2,35	Висока
2023	0,25	0,14	0,39	1,22	1,81	3,82	Низька
2024	-0,12	0,03	0,08	0,52	0,99	1,39	Висока

В 2020-2021 рр. значення Z-рахунку 4,39 та 5,07 відповідно перебували у безпечній зоні, що вказує на низьку ймовірність банкрутства та загалом задовільний фінансово-економічний стан підприємства. Особливо сприятливою була ситуація у 2021 році, коли спостерігалось зростання рентабельності та ділової активності.

У 2022 році Z-рахунок суттєво знизився до рівня 2,35, що відповідає високій ймовірності банкрутства. Це може бути наслідком погіршення ліквідності, зниження прибутковості та скорочення обсягів діяльності підприємства в умовах повномасштабного вторгнення в Україну північного сусіда.

У 2023 році фінансовий стан підприємства частково відновився: Z-рахунок зріс до 3,82, що знову характеризує низький рівень ризику банкрутства та свідчить про певну стабілізацію діяльності.

Водночас у 2024 році зафіксовано повторне погіршення фінансового стану: значення Z-рахунку знизилось до 1,39, що відповідає високій ймовірності банкрутства. Така динаміка свідчить про збереження фінансових ризиків і необхідність посилення антикризового управління, оптимізації структури капіталу та підвищення ефективності використання ресурсів підприємства. Загалом, динаміка Z-показника ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД» у

2020-2024 рр. характеризується циклічними коливаннями фінансової стійкості, що вимагає постійного моніторингу та своєчасного прийняття управлінських рішень.

Модель Р. Таффлера і Г. Тішоу є дискримінантною моделлю прогнозування ймовірності банкрутства підприємств, розробленою для оцінки фінансового стану компаній на основі ключових фінансових коефіцієнтів. Вона широко застосовується для аналізу коротко- та середньострокової фінансової стійкості підприємств, особливо у виробничій та торговельній сферах.

Сутність моделі полягає у розрахунку інтегрального показника (Z-рахунку), який формується як зважена сума чотирьох фінансових коефіцієнтів, що характеризують ліквідність, прибутковість, фінансову структуру та ділову активність підприємства. Оцінка ймовірності банкрутства ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД» за моделлю Р. Таффлера і Г. Тішоу наведено в таблиці 2.12.

Таблиця 2.12

Результати оцінки ймовірності банкрутства ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД» за 2020-2024 рр. за допомогою моделі Р. Таффлера і Г. Тішоу

Рік	X1	X2	X3	X4	Z-рахунок	Ймовірність банкрутства
2020	2,12	0,84	0,14	2,58	1,67	Дуже низька
2021	0,98	1,55	0,40	2,42	1,18	Дуже низька
2022	0,07	0,59	0,43	0,80	0,32	Дуже низька
2023	0,19	0,83	0,41	1,95	0,59	Дуже низька
2024	0,19	0,82	0,32	0,99	0,42	Дуже низька

Результати розрахунків за моделлю Р. Таффлера і Г. Тішоу свідчать про стабільний та фінансово безпечний стан ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД» протягом 2020-2024 років. У всі досліджувані роки значення Z-рахунку перевищує граничний рівень, (0,3) що відповідає дуже низькій ймовірності банкрутства.

У 2020 році Z-рахунок становив 1,67, що є найвищим показником за аналізований період і вказує на високий рівень платоспроможності та ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства. У 2021 році

значення Z-рахунку дещо знизилося до 1,18, однак залишалося в межах безпечної зони, що свідчить про збереження фінансової стійкості.

Найнижче значення Z-рахунку спостерігалось у 2022 році 0,32, що пов'язано з погіршенням окремих фінансових показників діяльності підприємства під впливом несприятливих зовнішніх економічних умов. Водночас навіть за таких умов рівень імовірності банкрутства залишався дуже низьким.

У 2023-2024 роках відбулося часткове відновлення фінансових позицій, про що свідчить зростання Z-рахунку до 0,59 у 2023 році та 0,42 у 2024 році. Це підтверджує здатність підприємства адаптуватися до змін ринкового середовища та підтримувати достатній рівень фінансової стабільності.

Таким чином, за результатами оцінки за моделлю Р. Таффлера і Г. Тішоу, ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД» у 2020-2024 рр. не перебувало в зоні фінансового ризику, а загроза банкрутства є мінімальною. Отримані результати підтверджують ефективність управління фінансовими ресурсами та стійкість підприємства в середньостроковій перспективі.

Модель Р. Ліса (R. Lis Model) є однією з багатофакторних дискримінантних моделей, що застосовується для оцінки ймовірності банкрутства підприємства на основі фінансової звітності. Вона була розроблена як спрощена, але достатньо інформативна альтернатива моделі Альтмана та орієнтована на виявлення кризових тенденцій у діяльності підприємства на ранніх етапах.

Модель Р. Ліса ґрунтується на чотирьох фінансових коефіцієнтах, які комплексно відображають рівень ліквідності, прибутковості, фінансової стійкості та ефективності використання активів підприємства. Узагальнюючим показником є Z-рахунок, за значенням якого визначається ймовірність банкрутства. Оцінка ймовірності банкрутства ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД» за моделлю Р. Ліса наведено в таблиці 2.13.

Застосування чотирифакторної моделі Р. Ліса дало змогу оцінити динаміку фінансової стійкості та ризику банкрутства ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД»

упродовж 2020-2024 років. Отримані значення Z-рахунку свідчать про поступове погіршення фінансового стану підприємства.

Таблиця 2.13

Результати оцінки ймовірності банкрутства ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД» за 2020-2024 рр. за допомогою чотирифакторної моделі Р. Ліса

Рік	X1	X2	X3	X4	Z-рахунок	Ймовірність банкрутства
2020	0,65	0,40	0,31	1,39	0,096	Низька
2021	0,71	0,19	0,16	1,17	0,073	Низька
2022	0,51	0,08	0,02	0,63	0,041	Низька
2023	0,54	0,06	0,03	0,52	0,042	Низька
2024	0,43	0,03	0,01	0,36	0,031	Висока

У 2020 році Z-рахунок становив 0,096, що відповідає низькій ймовірності банкрутства. Високі значення показників X1-X4 у цей період свідчили про достатній рівень ліквідності, відносно стабільну структуру капіталу та задовільну ефективність використання активів.

У 2021 році Z-рахунок знизився до 0,073, однак залишався в межах зони низького ризику банкрутства. Незважаючи на зменшення окремих коефіцієнтів, підприємство зберігало фінансову стійкість.

У 2022 році спостерігається суттєве зниження Z-рахунку до 0,041. Це є наслідком погіршення значень показників X2 та X3, що відображає зменшення рентабельності та ефективності господарської діяльності. Попри це, рівень ймовірності банкрутства все ще оцінювався як низький.

У 2023 році Z-рахунок залишився практично незмінним (0,042), що свідчить про відсутність істотного покращення фінансового стану та збереження негативних тенденцій у діяльності підприємства.

У 2024 році Z-рахунок знизився до критичного значення 0,031, що за моделлю Р. Ліса відповідає високій ймовірності банкрутства. Це вказує на істотне ослаблення фінансової стійкості підприємства, зниження платоспроможності та ефективності використання ресурсів.

Отже, результати оцінки за чотирифакторною моделлю Р. Ліса свідчать, що протягом 2020-2023 років ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД» перебувало у

відносно стабільному фінансовому стані, однак у 2024 році підприємство увійшло до зони підвищеного ризику банкрутства, що потребує негайного вжиття антикризових управлінських заходів.

Модель Терещенка О.О. є вітчизняною багатофакторною моделлю оцінювання ймовірності банкрутства підприємства, розробленою з урахуванням специфіки функціонування підприємств України. Вона адаптована до умов національної економіки, особливостей бухгалтерського обліку та фінансової звітності, що відрізняє її від зарубіжних моделей (Альтмана, Таффлера-Тішоу, Ліса).

Модель Терещенка О.О. базується на інтегральному показнику, який розраховується на основі системи ключових фінансових коефіцієнтів, що комплексно характеризують платоспроможність, ліквідність, фінансову стійкість та ефективність діяльності підприємства. Узагальнюючий показник формується шляхом зважування окремих коефіцієнтів та їх подальшого агрегування в єдиний індекс фінансового стану (табл. 2.14).

Таблиця 2.14

Результати оцінки ймовірності банкрутства ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД» за 2020-2024 рр. за допомогою моделі Терещенка О.О.

Рік	X1	X2	X3	X4	X5	Z-рахунок	Ймовірність банкрутства
2020	1,74	0,15	0,52	0,70	0,38	3,49	Відсутня
2021	1,75	0,12	0,48	0,56	0,22	3,13	Відсутня
2022	1,86	0,18	0,36	0,34	0,23	2,97	Відсутня
2023	1,97	0,16	0,83	0,66	0,16	3,78	Відсутня
2024	2,05	0,21	1,01	0,79	0,20	4,26	Відсутня

Результати розрахунків за моделлю Терещенка О.О. свідчать про стабільний фінансовий стан ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД» протягом усього досліджуваного періоду. У 2020-2024 роках значення інтегрального показника Z-рахунку суттєво перевищували граничне значення, що вказує на відсутність загрози банкрутства підприємства.

У 2020 році Z-рахунок становив 3,49, що характеризує фінансово стійкий стан підприємства. Достатній рівень коефіцієнта покриття (X1) та

позитивні значення рентабельності активів і продажу (X3, X4) свідчили про здатність підприємства своєчасно виконувати свої зобов'язання та отримувати прибуток.

У 2021 році спостерігається незначне зниження інтегрального показника до 3,13, що було зумовлено зменшенням окремих фінансових коефіцієнтів, зокрема показників рентабельності. Водночас отримане значення Z-рахунку залишалось на рівні, який відповідає відсутності ймовірності банкрутства.

У 2022 році Z-рахунок дещо знизився до 2,97, однак і в цьому році підприємство перебувало у фінансово стійкому стані. Незважаючи на зменшення рентабельності, рівень ліквідності та фінансової автономії забезпечував належну платоспроможність підприємства.

У 2023 році інтегральний показник зріс до 3,78, що свідчить про покращення фінансових результатів діяльності підприємства. Зростання показників рентабельності та ефективності використання активів позитивно вплинуло на загальну оцінку фінансового стану.

У 2024 році Z-рахунок досяг найвищого значення за аналізований період - 4,26. Це свідчить про зміцнення фінансової стійкості ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД», підвищення ефективності господарської діяльності та мінімальний рівень фінансових ризиків.

Отже, за результатами оцінки за моделлю Терещенка О.О. можна зробити висновок, що протягом 2020-2024 років ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД» перебувало у стабільному фінансовому стані, а ймовірність банкрутства підприємства була відсутньою. Це підтверджує ефективну фінансово-економічну політику та достатній рівень економічної безпеки підприємства.

Порівняльний аналіз результатів оцінки ймовірності банкрутства ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД» за моделями Альтмана, Р. Таффлера і Г. Тішоу, Р. Ліса та Терещенка О.О. свідчить про загалом задовільний фінансовий стан підприємства, водночас із наявністю окремих ризикових тенденцій у певні роки.

На рисунку 2.3 представлено узагальнююча інформація по інтегрованому показнику ймовірності банкрутства за всіма розрахованими моделями.

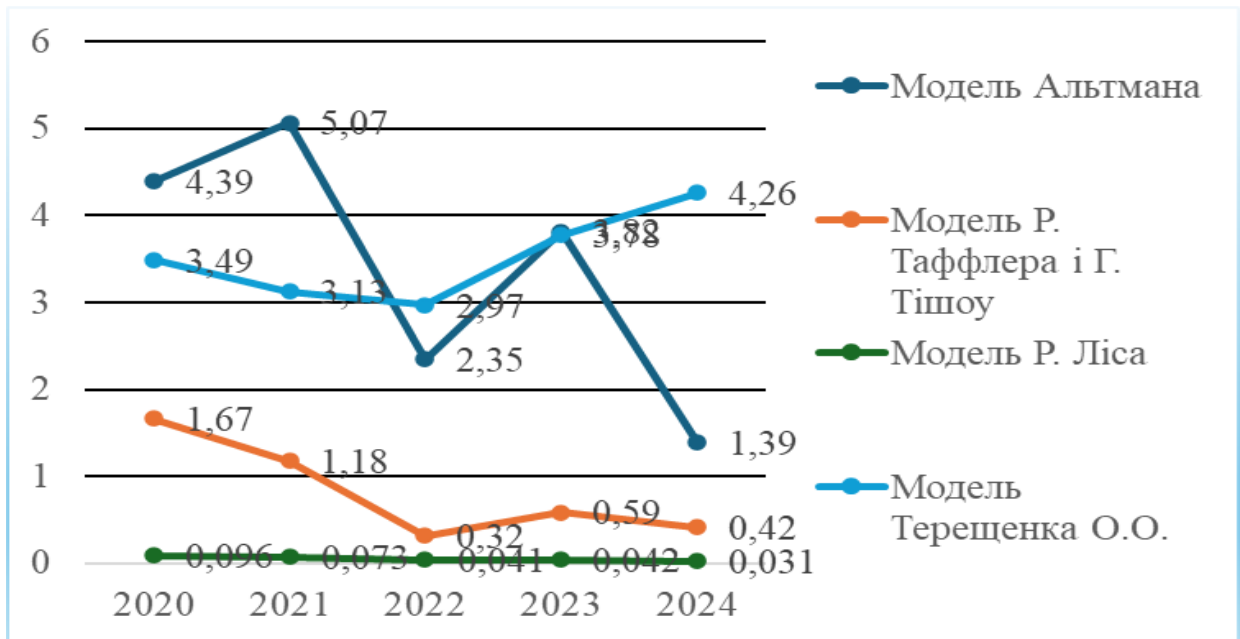

Рис. 2.3. Зведена інформація результатів оцінки ймовірності банкрутства ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД»

Отже, узагальнюючи результати всіх моделей, можна зробити висновок, що ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД» загалом є фінансово стійким підприємством, однак у 2022 та 2024 роках простежуються ознаки потенційних фінансових ризиків. Це зумовлює необхідність проведення превентивних антикризових заходів, спрямованих на підвищення ліквідності, рентабельності та ефективності управління фінансовими ресурсами.

Висновки до розділу 2

1. За 2020-2024 рр. ТОВ «ЛЕГІОН-ТРЕЙД» демонструє суттєве зростання масштабів діяльності та активів: загальна вартість майна збільшилася більш ніж у 2 рази, чистий дохід - у 3,8 рази, а чистий прибуток - у 4,4 рази. Це свідчить про розширення ринків збуту, підвищення операційної ефективності та загальне зміцнення фінансово-економічного

потенціалу підприємства.

2. Фінансова стійкість і ділова активність підприємства мають позитивну динаміку: зростає власний капітал, зменшується фінансовий ризик, прискорюється оборотність оборотних активів і дебіторської заборгованості. Хоча окремі показники ліквідності та автономії залишаються нижчими за нормативні значення, загальна тенденція свідчить про поступове покращення платоспроможності та фінансової незалежності.

3. Активна модернізація основних засобів у 2023-2024 рр., зростання інвестицій у матеріально-технічну базу та підвищення інтегрованого показника фінансового стану до рівня «А» підтверджують стабільно добрий фінансовий стан ТОВ «ЛЕГІОН-ТРЕЙД». Підприємство має достатній запас фінансової міцності, здатне виконувати свої зобов'язання та володіє потенціалом для подальшого сталого розвитку.

4. Встановлено, що в ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД» відсутня спеціалізована служба економічної безпеки, однак її функції реалізуються децентралізовано та інтегровані в загальну систему управління підприємством. Ключову роль у забезпеченні економічної безпеки відіграють директор і бухгалтерська служба, які здійснюють контроль фінансових потоків, дотримання податкової дисципліни та моніторинг фінансового стану. Такий підхід є типовим для підприємств малого та середнього бізнесу і загалом забезпечує базовий рівень захищеності.

5. Оцінка окремих складових економічної безпеки свідчить про загалом високий рівень її забезпечення. Абсолютний рівень зафіксовано за фінансовою, політико-правовою, екологічною та силовою складовими, що підтверджує фінансову стабільність підприємства, належний правовий захист, дотримання екологічних норм і ефективний фізичний захист ресурсів. Інформаційна, інтелектуальна, техніко-технологічна та інноваційна складові мають достатній (задовільний) рівень, що забезпечує прийнятні умови для сталого функціонування підприємства, але потребує подальшого розвитку.

6. Найбільш уразливою ланкою системи економічної безпеки є

кадрова складова, рівень якої оцінено як незадовільний. Незважаючи на стабільність персоналу та відсутність плинності кадрів, недостатня фондоозброєність працівників знижує загальний рівень безпеки. У зв'язку з цим доцільним є формалізація функцій економічної безпеки, посилення внутрішнього контролю, інвестування в розвиток кадрового потенціалу та вдосконалення інформаційно-інноваційного забезпечення з метою подальшого зміцнення економічної безпеки ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД».

7. Застосування моделей діагностики банкрутства з високим рівнем чутливості (Альтмана, Таффлера-Тішоу, Ліса та Терещенка О.О.) дало змогу комплексно оцінити фінансовий стан і приховані ризики розвитку ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД». Результати свідчать, що підприємство в цілому є фінансово стійким, однак окремі моделі (Альтмана та Р. Ліса) виявили підвищені ризики у 2022 та 2024 роках, що підтверджує доцільність використання саме чутливих інструментів для раннього виявлення кризових тенденцій.

8. Отримані результати підтверджують, що фінансовий стан підприємства безпосередньо впливає на рівень його інноваційного потенціалу: періоди зростання фінансових ризиків обмежують можливості інвестування в інновації та розвиток. Тому для забезпечення сталого інноваційного розвитку ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД» необхідно поєднувати постійний моніторинг фінансової стійкості із впровадженням превентивних антикризових заходів, спрямованих на підвищення ліквідності, прибутковості та ефективності використання ресурсів.

РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В КОНТЕКСТІ ПІДВИЩЕННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Формування інноваційного менеджменту як інструменту зміцнення фінансово-економічної безпеки підприємства

Нормативно-правова основа забезпечення економічної безпеки підприємств в Україні формується на базі чинного законодавства та підзаконних актів, зокрема Конституції України, Кодексу законів про працю України, Закону України «Про національну безпеку України», Податкового кодексу України, а також інших нормативно-правових актів, що регулюють економічні, фінансові та управлінські відносини між суб'єктами господарювання. Формування сучасної ефективної інноваційної моделі забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства має враховувати специфіку господарювання та ймовірність виникнення відповідних зовнішніх економічних загроз.

Подані в таблиці 3.1 етапи створення такої моделі характеризують систему забезпечення економічної безпеки як складну багаторівневу систему, елементи якої проникають у всі сфери, рівні та напрями забезпечення поточної діяльності, фінансово-економічної безпеки та сталого розвитку ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД», а саме: управлінську діяльність; фінансово-економічну сферу; діяльність із забезпечення високого рівня професіоналізму персоналу; діяльність зі створення та розвитку технічної бази; систему психологічного й інтелектуального відбору працівників; комплексну систему внутрішньої економічної безпеки; організацію внутрішньої та зовнішньої взаємодії в процесі забезпечення економічної безпеки установи.

Сучасна інноваційна система фінансово-економічної безпеки ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД» є ключовим елементом забезпечення його стабільного функціонування та довгострокового розвитку в умовах зростання фінансово-

економічних ризиків і нестабільності зовнішнього середовища для досягнення стратегічних цілей.

Таблиця 3.1

Етапи створення сучасної інноваційної моделі забезпечення економічної безпеки ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД»

№ з/п	Етап	Зміст етапу
1	Визначення мети системи економічної безпеки.	Виокремлення пріоритетних видів економічної безпеки.
2	Виявлення основних внутрішніх і зовнішніх загроз.	Побудова схеми внутрішніх та зовнішніх загроз.
3	Розроблення організаційно-правових основ побудови комплексної системи економічної безпеки.	Актуалізація законодавчих основ забезпечення економічної безпеки установи, розроблення локальних нормативних актів підприємства, орієнтованих на вирішення ключових завдань забезпечення економічної безпеки.
4	Кадрове забезпечення системи економічної безпеки.	Добір персоналу, що володіє достатніми компетенціями у сфері забезпечення економічної безпеки підприємства.
5	Розроблення технологій, інструментів, методів і методик запобігання та протидії економічним загрозам.	Аналіз наявних технологій, інструментів, методів і методик запобігання, зниження рівня та протидії економічним загрозам; їх відбір і адаптація.
6	Створення матеріально-технічного та фінансового забезпечення побудови й функціонування системи економічної безпеки.	Планування та виділення матеріально-технічних і фінансових ресурсів для забезпечення системи економічної безпеки.
7	Розроблення механізмів економічного управління системою економічної безпеки.	Формування організаційної моделі управління системою економічної безпеки як складової загальної організаційної структури підприємства.
8	Організація внутрішньої та зовнішньої взаємодії під час здійснення заходів із забезпечення економічної безпеки.	Розроблення регламентів проведення заходів із забезпечення економічної безпеки.
9	Організація моніторингу, аналізу та контролю системи економічної безпеки.	Розроблення регламентів моніторингу та контролю системи забезпечення економічної безпеки.

Для ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД» формування такої системи набуває особливої актуальності з огляду на динамічність ринку, вплив макроекономічних чинників та необхідність підвищення конкурентоспроможності.

Інноваційна система економічної безпеки підприємства повинна бути

інтегрованою у всі основні бізнес-процеси та охоплювати управлінську, фінансово-економічну, кадрову, інформаційну, інноваційну та силову складові. Ключова роль в організації та функціонуванні цієї системи належить керівнику підприємства, який координує діяльність усіх структурних підрозділів у сфері запобігання економічним загрозам. Водночас суб'єктами забезпечення економічної безпеки виступають усі працівники підприємства, а також контрагенти й партнери, що формує комплексний і системний підхід до управління ризиками.

Модель сучасного інноваційного забезпечення економічної безпеки ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД» орієнтована на збереження та ефективне використання наявних ресурсів підприємства, мінімізацію ризиків їх втрати, а також протидію внутрішнім і зовнішнім загрозам фінансово-економічного характеру. Реалізація цієї моделі передбачає застосування сучасних інструментів управління, цифрових технологій обліку й контролю, а також впровадження інноваційних управлінських рішень.

Важливим інструментом підвищення ефективності взаємодії елементів системи економічної безпеки є розроблення інноваційного паспорта економічної безпеки підприємства. Для ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД» такий паспорт доцільно розглядати як комплексний внутрішній документ, що містить перелік основних загроз, показники фінансово-економічної стійкості, механізми моніторингу ризиків, відповідальних осіб та алгоритми реагування на кризові ситуації (табл. 3.2).

Інноваційний паспорт економічної безпеки ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД» спрямований на попередження економічних загроз, зниження ймовірності виникнення кризових ситуацій та забезпечення стабільної діяльності підприємства як суб'єкта господарювання. Його впровадження сприятиме підвищенню рівня економічної безпеки, посиленню фінансової стійкості та формуванню адаптивної системи управління підприємством у довгостроковій перспективі.

У розділі «Загальна характеристика підприємства» зазначаються повне

та скорочене найменування установи; адреса розміщення; організаційно-правова форма; наявність дозволу на право провадження діяльності із зазначенням дати, номера, строку дії та найменування органу, що видав відповідний дозвіл; прізвища, імена та по батькові керівників підприємства й посадових осіб, відповідальних за економічну безпеку; номери робочих і домашніх телефонів зазначених осіб; режим роботи організації; розрахунок максимальної відвідуваності підприємства.

Таблиця 3.2

Структура інноваційного паспорта економічної безпеки ТОВ «ЛЕГІОН
ТРЕЙД»

Найменування розділу	Запобігання та зниження економічної загрози	Контрзаходи реагування на економічну загрозу
I. Загальна характеристика підприємства	Неефективне управління установою	Оцінка доходів і витрат, розроблення заходів щодо запобігання економічним загрозам, пов'язаним з неефективним управлінням.
II. Можливі критичні та надзвичайні ситуації на підприємстві	Втрата майна, шкода здоров'ю персоналу	Посилення охорони підприємства; контроль місць масового скупчення людей; планування та проведення робіт з інженерно-технічного оснащення; організація взаємодії із зовнішніми суб'єктами забезпечення економічної безпеки.
III. Відомості про персонал	Внутрішні економічні загрози функціонування	Оцінка груп персоналу в розрізі їх участі в заходах із запобігання реальним і потенційним загрозам.
IV. Сили та засоби охорони	Втрата майна, шкода здоров'ю персоналу	Сили фізичної охорони; технічні засоби охорони; інженерні засоби; засоби зв'язку; інженерно-технічні засоби економічної безпеки.

Цей розділ може бути доповнений й іншими показниками (табл. 3.3), погіршення яких створює загрозу економічній безпеці організації, зокрема кількістю підтримуваних патентів і проданих ліцензій на право використання винаходів, кількістю експозицій, представлених на вітчизняних та міжнародних виставках.

Таблиця 3.3

Фрагмент розділу інноваційного паспорта економічної безпеки ТОВ
«ЛЕГІОН ТРЕЙД» «Загальна характеристика підприємства»

№ з/п	Найменування показника	Одиниці виміру
1	Поточний обсяг фінансування діяльності підприємства	тис. грн.
2	Обсяг коштів, залучених із зовнішніх джерел на розвиток підприємства	тис. грн.
3	Вартість обладнання	тис. грн.
4	Середня забезпеченість площами в розрахунку на одного працівника	м ²
5	Обсяг виробленої продукції	тис. грн.
6	Частка доходів від реалізації інноваційної продукції	%
7	Частка витрат на НДДКР у консолідованому бюджеті	%
8	Обсяг коштів, спрямованих на розвиток підприємства (капітальний ремонт, капітальне будівництво, виробниче обладнання), отриманих за рахунок доходної діяльності у звітному періоді	тис. грн.

З метою забезпечення сталого розвитку організації розділ «Відомості про персонал» не доцільно обмежувати лише поданням формальних даних про відповідальних осіб у разі виникнення критичних і надзвичайних ситуацій. Його слід доповнити показниками, наведеними в таблиці 3.4.

Таблиця 3.4

Фрагмент розділу інноваційного паспорта економічної безпеки ТОВ
«ЛЕГІОН ТРЕЙД» «Відомості про персонал»

№ з/п	Найменування показника	Одиниці виміру
1	Чисельність персоналу підприємства	осіб
2	Середня заробітна плата основного персоналу за минулий фінансовий рік	тис. грн.
3	Середня заробітна плата основного персоналу у поточному фінансовому році	тис. грн.
4	Наявність додаткового пенсійного забезпечення, страхової діяльності, надання матеріальної допомоги	так / ні

Контрзаходи реагування на критичні ситуації, пов'язані з персоналом організації, розробляються на основі динаміки змін бальної оцінки персоналу з урахуванням як якісних, так і кількісних характеристик працівників.

Складання подібного інноваційного паспорта сприяло б формуванню

єдиного підходу до сприйняття та порівняння стану економічної безпеки в динаміці, зокрема щодо попередніх періодів.

3.2. Основні напрями забезпечення захищеності та запобігання загрозам фінансово-економічної безпеки підприємства

Особлива роль в управлінні сучасними інноваціями у сфері фінансово-економічної безпеки ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД» належить ризик-менеджменту, який дає змогу виявляти актуальні ризики, знижувати рівень невизначеності та приймати рішення, спрямовані на досягнення стратегічних цілей і забезпечення економічної стабільності.

Процес управління інноваційними ризиками включає такі етапи:

- прогнозування, ідентифікацію ризиків підприємства та їх класифікацію;
- формування й оцінювання факторного простору, що впливає на рівень ризику підприємства та ефективність її діяльності;
- аналіз виявлених факторів;
- визначення загального рівня ризику;
- встановлення допустимого рівня ризику;
- вибір методів і розроблення заходів з управління ризиком;
- оцінювання результативності нейтралізації ризиків.

Аналіз ризику дає змогу керівництву отримати необхідні дані щодо економічної стійкості ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД» для ухвалення рішень з ефективного управління та поліпшення її фінансово-господарської діяльності, а також для розроблення заходів захисту від можливих економічних втрат.

Умовно аналіз інноваційних ризиків можна поділити на два взаємодоповнювальні методи – якісний і кількісний. Якісний аналіз може бути порівняно простим, його головне завдання – визначити фактори інноваційного ризику, етапи та роботи, під час виконання яких виникає такий

ризик, тобто встановити потенційні зони ризику, а також ідентифікувати всі можливі ризики. Якісний аналіз інноваційного ризику передбачає виявлення ризиків, визначення їх кількісної структури та ідентифікацію найбільш ризиконебезпечних сфер.

Кількісний аналіз інноваційного ризику передбачає числове визначення величини окремих ризиків і сукупного ризику загалом.

Кадрова безпека як складова фінансово-економічної безпеки має пріоритетне значення для ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД». Останнім часом спостерігається активний розвиток ринку послуг, особливо послуг, що надаються населенню. При цьому значна кількість підприємств працює стабільно, накопичено унікальний досвід надання послуг, сформовано конкурентні переваги та клієнтську базу, яка забезпечує стабільний прибуток. За таких умов керівник ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД» повинен бути впевненим у надійності своїх працівників і мати гарантії того, що нові фахівці є гідними отримати доступ до інформаційних технологій, а також до відомостей про клієнтів і рахунки. У зв'язку з цим зростає актуальність питання кадрової безпеки в контексті сучасних інновацій у сфері фінансово-економічної безпеки ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД».

Основними цілями забезпечення фінансово-економічної безпеки є:

- досягнення максимальної стабільності функціонування на ринку в умовах конкуренції;
- збереження грошових коштів партнерів;
- створення основи та перспектив зростання для досягнення поставлених цілей незалежно від наявності об'єктивних і суб'єктивних загрозливих факторів інноваційних ризиків.

Найважливішою складовою фінансово-економічної безпеки ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД», що надає послуги юридичним і фізичним особам, є кадрова безпека, оскільки персонал є первинним елементом для будь-якої складової діяльності підприємства (фінансової, інформаційної, технологічної, правової).

Загалом кадрова безпека – це система запобігання негативним впливам (ризикам і загрозам, пов'язаним із персоналом) на фінансово-економічну безпеку підприємства. Необхідно розрізняти зовнішні та внутрішні загрози з боку персоналу. З огляду на значущість персоналу у чіткому виконанні положень, порядків і регламентів, кадрова безпека займає домінуюче місце серед інших елементів системи безпеки ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД».

Забезпечення кадрової безпеки являє собою систему, що включає комплекс заходів, спрямованих на запобігання або зниження ризиків, пов'язаних із персоналом, його інтелектуальним потенціалом і трудовими відносинами загалом. Відповідні заходи щодо забезпечення кадрової безпеки доцільно здійснювати в конкретних ситуаціях і на визначених етапах роботи з персоналом, а саме:

- на етапі добору кандидатів на вакантні посади, під час співбесід із претендентами, при організації та проведенні внутрішніх і зовнішніх конкурсів;
- безпосередньо у процесі роботи з трудовим колективом;
- під час службових розслідувань, пов'язаних із надзвичайними подіями;
- у разі звільнення працівників.

У кожній із зазначених ситуацій необхідно застосовувати відповідний набір процедур та інструментів. Зокрема, для організації добору кандидатів на вакантні посади необхідними є:

- наявність системи заходів комплексної перевірки персоналу (етап відбору).
- наявність процедур кадрової безпеки (період адаптації нових працівників);
- перевірка зовнішніх і внутрішніх кандидатів, у тому числі претендентів на керівні посади.

На етапі добору та прийому персоналу як інструментарій можуть застосовуватися:

- перевірка рекомендацій кандидатів;
- оцінювання професійної компетентності, задекларованої претендентом, проведення комп'ютерного тестування (наприклад, розв'язання ситуаційного завдання);
- складання повного психологічного портрета конкретної особи;
- перевірка достовірності анкетних даних, наданих кандидатом;
- проведення первинного інструктажу з питань забезпечення інформаційної безпеки.

У сучасних ринкових умовах забезпечення фінансово-економічної безпеки ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД» стає одним із найважливіших завдань. Дослідження з цієї проблематики мають комплексний характер. Сучасні інновації у сфері фінансово-економічної безпеки підприємства ґрунтуються, по-перше, на створенні комплексу умов безпечного функціонування, а по-друге на розробленні комплексної системи оцінювання рівня їхнього стану.

Зміст концепцій фінансово-економічної безпеки підприємства у сучасних дослідженнях визначається станом економічного суб'єкта, який найбільш ефективно використовує різні економічні ресурси з метою протидії економічним загрозам або послаблення їхнього впливу, а також досягнення стратегічних цілей ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД». У зв'язку з цим основна увага приділяється вдосконаленню системи управління підприємством, зокрема розробленню засад розвитку інтелектуального потенціалу та побудові ефективної управлінської структури, що має спиратися на принципи, які забезпечують формування конкурентних переваг (рис. 3.1).

Така система дає змогу забезпечити:

- можливість ухвалення рішень на відповідному ієрархічному рівні у максимально стислі терміни;
- умови реалізації конкурентної стратегії підприємства на основі пріоритету досягнення ефективності діяльності;
- децентралізацію ухвалення рішень, що формує довіру до персоналу, стимулює зростання його творчої активності та сприяє адаптивній

реакції на зміни у середовищі функціонування;

— право ухвалення управлінських рішень на різних ієрархічних рівнях, що дає змогу чітко розмежувати повноваження, відповідальність за результати та забезпечити вищу підприємливість працівників.

Рис. 3.1. Основні принципи побудови управлінської структури впровадження сучасних інновацій у сфері фінансово-економічної безпеки ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД»

Як заходи з розвитку інтелектуального потенціалу ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД» необхідно є оцінка результатів діяльності управлінського персоналу на основі досягнення не абсолютних, а відносних виробничих показників, таких як:

- темпи зростання обсягу реалізації;
- прибуток;
- дебіторська та кредиторська заборгованість;
- плинність кадрів, а також низка інших показників.

Оцінка ефективності функціонування обраної стратегії розвитку інтелектуального потенціалу ґрунтується на комплексній системі показників, що дають змогу взаємопов'язати цю стратегію з фінансовими результатами діяльності ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД» (табл. 3.5).

Комплексна система показників оцінки інтелектуального потенціалу
працівників ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД»

№ п/п	Показники	Формула розрахунку	Характер інформації
1	Звільнення працівників	Кількість звільнених / чисельність персоналу з урахуванням динаміки продуктивності праці	Продуктивність і вплив праці на динаміку звільнення працівників
2	Звільнення працівників пріоритетних напрямів	Кількість звільнених працівників (за окремими спеціальностями або робочими місцями)	Аналіз причин звільнення перспективних працівників
3	Ротація кадрів	Кількість працівників, переведених на іншу посаду або до іншого структурного підрозділу	Виявлення творчого потенціалу та забезпечення можливості заміни працівників у разі необхідності
4	Динаміка співвідношення ротації працівників організації та спеціалістів, запрошених на посаду ззовні	Кількість працівників, висунутих на вищі посади / кількість працівників на конкретному ієрархічному рівні	Оцінка кадрового резерву

Зазначені показники дозволяють оцінити результативність застосовуваних методів управління інтелектуальним потенціалом, зокрема:

- виявити достатню кількість кваліфікованих і здібних працівників;
- оцінити ступінь реалізації планів кадрового розвитку;
- визначити співвідношення фахівців, підготовлених на підприємстві, та спеціалістів, залучених із зовнішнього ринку праці (для оптимального впливу на фінансові результати).

Така система може дати відповідь на питання про те, як програми підвищення кваліфікації впливають на фінансові результати (чи поліпшуються вони, чи погіршуються внаслідок плинності кадрів і в якій мірі). За допомогою розрахунку показників можна відобразити динаміку всіх господарських процесів, що відбуваються в ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД», ступінь впливу різних факторів та економічних загроз на результати діяльності, а також виявити тенденції подальшого розвитку.

Для виявлення сучасних інновацій у сфері фінансово-економічної безпеки ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД» доцільно використовувати такі принципи:

1. Показники необхідно відбирати таким чином, щоб система давала змогу проводити дослідження на будь-якому ієрархічному рівні підприємства.

2. Система показників має відповідати принципу релевантності – слід обирати саме ті показники, які найбільш повно характеризують діяльність підприємства.

3. Система показників повинна ґрунтуватися на якісному аналізі економічних загроз і небезпек для підприємства.

4. Перелік використовуваних показників має бути мінімальним, доступним і сумісним із чинною в країні системою обліку.

Запропонована на основі зазначених принципів класифікація (рис. 3.2) дає змогу здійснити комплексну оцінку сучасних інновацій у сфері фінансово-економічної безпеки ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД», оскільки охоплює практично всю сукупність чинників впливу.

Рис. 3.2. Сучасні інновації у сфері фінансово-економічної безпеки ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД» (класифікація показників)

Водночас найбільшу значущість для оцінювання діяльності ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД» мають показники, класифіковані за масштабом імовірних економічних збитків, а також за тривалістю дії, оскільки значною мірою їх нестійка динаміка зумовлена об'єктивними факторами, управління якими на рівні окремо взятого підприємства часто є ускладненим.

Однак осіб, які ухвалюють рішення щодо впровадження сучасних інновацій у сфері фінансово-економічної безпеки підприємства, цікавлять, по суті, не самі показники як такі, а їх порогові значення, що відображають можливу мінімально допустиму величину. Саме порогові значення індикаторів фінансово-економічної безпеки дають змогу визначити допустимі межі розвитку підприємства.

Проаналізувавши економічну складову порогових значень показників, можна виокремити два їх види:

1. передкризове значення показника, перевищення (або недосягнення) якого одночасно за кількома показниками може поставити досліджуваний об'єкт на межу кризи;
2. порогове значення показника, що призводить до кризової ситуації незалежно від значень інших індикаторів.

Для визначення рівня фінансово-економічної безпеки ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД» залежно від величини показників необхідно порівнювати їх із пороговими значеннями. З цією метою виокремлюють такі основні групи показників (табл. 3.6):

— показники, значення яких для досягнення безпечного стану об'єкта не повинно бути меншим за певне число (тобто це показники, бажане значення яких прагне до зростання);

— показники, значення яких для досягнення безпечного стану об'єкта не повинно перевищувати певне число (тобто показники, бажане значення яких прагне до зменшення);

— показники, значення яких для досягнення безпечного стану об'єкта не повинно бути більшим за одне число і меншим за інше (тобто їх

бажане значення перебуває в певному інтервалі).

Таблиця 3.6

Економічний зміст показників, що характеризують упровадження сучасних інновацій у сфері фінансово-економічної безпеки ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД»

Класифікація	Показник	Зміст
I. За масштабом імовірного економічного збитку, завданого в результаті реалізації економічних загроз	Узагальнювальні	Визначається економічний збиток, завданий у цілому.
	Часткові	Відображається економічний збиток, завданий підприємству.
	Допоміжні	Використовуються для характеристики економічного збитку, завданого підприємству за окремими складовими (наприклад, втрати конкурентних переваг).
II. За часом дії	Стратегічні	Показники розраховуються з урахуванням зовнішніх економічних загроз для визначення довгострокових цілей підприємства, а також ресурсів, необхідних для їх досягнення.
	Тактичні	Показники, виконання яких призводить до досягнення стратегічних цілей. Розраховуються на визначений період часу.
	Оперативні	Показники ефективного використання економічних ресурсів. Їх виконання сприяє досягненню тактичних цілей.

Актуальність комплексної оцінки з кількісного боку зумовлює необхідність розроблення механізму оперативної діагностики та прогнозування ступеня впровадження сучасних інновацій у сферу фінансово-економічної безпеки ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД», який включає такі основні етапи:

1. показники групуються за функціональними складовими з метою отримання максимальної достовірності прогнозних даних та можливості їх коригування;

2. на основі статистичних даних за допомогою кореляційного аналізу будується багатофакторна кореляційна модель оцінки рівня рентабельності;

3. з використанням даних, отриманих у результаті виконання п. 2, здійснюється оцінка прогнозних значень показників;

4. розраховуються вагові коефіцієнти, застосовується метод головних компонент, що ґрунтується на рівнянні регресії;
5. розробляється інтегральний показник.

На основі інтегрального показника оцінюється рівень забезпечення фінансово-економічної безпеки ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД» та формується комплекс заходів щодо запобігання можливим економічним загрозам.

Висновки до розділу 3

1. Формування інноваційного менеджменту є ключовим інструментом зміцнення фінансово-економічної безпеки ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД», оскільки дозволяє системно інтегрувати заходи з управління ризиками, ресурсами та розвитком підприємства з урахуванням нормативно-правових вимог і специфіки зовнішнього середовища.

2. Запропонована інноваційна модель забезпечення економічної безпеки підприємства має комплексний і багаторівневий характер, охоплює управлінську, фінансово-економічну, кадрову, інформаційну, інноваційну та силову складові й забезпечує координацію дій усіх суб'єктів безпеки в межах єдиної системи.

3. Розроблення та впровадження інноваційного паспорта економічної безпеки ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД» є доцільним управлінським рішенням, яке дає змогу формалізувати перелік загроз, індикаторів фінансово-економічної стійкості, відповідальних осіб та алгоритмів реагування, забезпечуючи превентивний характер управління ризиками.

4. Ризик-менеджмент визначено центральним елементом інноваційної системи фінансово-економічної безпеки, оскільки поєднання якісного та кількісного аналізу інноваційних ризиків дає змогу своєчасно виявляти зони підвищеної небезпеки та обґрунтовувати управлінські рішення.

5. Кадрова безпека виступає домінуючою складовою фінансово-

економічної безпеки підприємства, адже персонал є основним носієм інтелектуального потенціалу, а ефективна система добору, адаптації, оцінювання та контролю працівників істотно знижує внутрішні економічні загрози.

6. Запропонована система оцінки інтелектуального потенціалу персоналу забезпечує зв'язок між кадровою політикою та фінансовими результатами діяльності, що дозволяє оцінити вплив програм розвитку персоналу на прибутковість, продуктивність і стійкість підприємства.

7. Використання системи показників і порогових значень фінансово-економічної безпеки створює підґрунтя для своєчасної діагностики передкризових і кризових станів, а також визначення допустимих меж розвитку підприємства в умовах нестабільності зовнішнього середовища.

8. Розроблення інтегрального показника рівня фінансово-економічної безпеки забезпечує комплексну оцінку ефективності впровадження сучасних інновацій, що дає змогу обґрунтувати управлінські рішення, сформулювати превентивні заходи та підвищити адаптивність і конкурентоспроможність ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД» у довгостроковій перспективі.

ВИСНОВКИ

Отже, у роботі було послідовно вирішено всі завдання, необхідні для досягнення поставленої мети та можемо зробити наступні висновки:

1. Інноваційний менеджмент виступає системним механізмом управління інноваційною діяльністю, який охоплює формування цілей, планування, організацію та контроль інновацій і забезпечує узгодженість інноваційних процесів зі стратегічними цілями розвитку підприємства.

2. Ефективне функціонування інноваційного менеджменту можливе за умови взаємодії основних та забезпечувальних функцій, зокрема процесуальних і соціально-психологічних, що сприяє обґрунтованому прийняттю управлінських рішень, налагодженню комунікацій, мотивації персоналу та раціональному розподілу відповідальності.

3. Методичні аспекти становлення інноваційного менеджменту мають ґрунтуватися на системному та ризик-орієнтованому підходах, що дозволяє своєчасно ідентифікувати загрози, підвищити результативність інноваційних проєктів і запобігти фінансовим втратам.

4. За 2020-2024 рр. ТОВ «ЛЕГІОН-ТРЕЙД» демонструє суттєве зростання масштабів діяльності та активів: загальна вартість майна збільшилася більш ніж у 2 рази, чистий дохід - у 3,8 рази, а чистий прибуток - у 4,4 рази. Це свідчить про розширення ринків збуту, підвищення операційної ефективності та загальне зміцнення фінансово-економічного потенціалу підприємства.

5. Активна модернізація основних засобів у 2023-2024 рр., зростання інвестицій у матеріально-технічну базу та підвищення інтегрованого показника фінансового стану до рівня «А» підтверджують стабільно добрий фінансовий стан ТОВ «ЛЕГІОН-ТРЕЙД». Підприємство має достатній запас фінансової міцності, здатне виконувати свої зобов'язання та володіє потенціалом для подальшого сталого розвитку.

6. Встановлено, що в ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД» відсутня

спеціалізована служба економічної безпеки, однак її функції реалізуються децентралізовано та інтегровані в загальну систему управління підприємством. Ключову роль у забезпеченні економічної безпеки відіграють директор і бухгалтерська служба, які здійснюють контроль фінансових потоків, дотримання податкової дисципліни та моніторинг фінансового стану. Такий підхід є типовим для підприємств малого та середнього бізнесу і загалом забезпечує базовий рівень захищеності.

7. Оцінка окремих складових економічної безпеки свідчить про загалом високий рівень її забезпечення. Абсолютний рівень зафіксовано за фінансовою, політико-правовою, екологічною та силовою складовими, що підтверджує фінансову стабільність підприємства, належний правовий захист, дотримання екологічних норм і ефективний фізичний захист ресурсів. Інформаційна, інтелектуальна, техніко-технологічна та інноваційна складові мають достатній (задовільний) рівень, що забезпечує прийнятні умови для сталого функціонування підприємства, але потребує подальшого розвитку.

8. Застосування моделей діагностики банкрутства з високим рівнем чутливості (Альтмана, Таффлера-Тішоу, Ліса та Терещенка О.О.) дало змогу комплексно оцінити фінансовий стан і приховані ризики розвитку ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД». Результати свідчать, що підприємство в цілому є фінансово стійким, однак окремі моделі (Альтмана та Р. Ліса) виявили підвищені ризики у 2022 та 2024 роках, що підтверджує доцільність використання саме чутливих інструментів для раннього виявлення кризових тенденцій.

9. Запропонована інноваційна модель забезпечення економічної безпеки підприємства має комплексний і багаторівневий характер, охоплює управлінську, фінансово-економічну, кадрову, інформаційну, інноваційну та силову складові й забезпечує координацію дій усіх суб'єктів безпеки в межах єдиної системи.

10. Розроблення та впровадження інноваційного паспорта економічної безпеки ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД» є доцільним управлінським

рішенням, яке дає змогу формалізувати перелік загроз, індикаторів фінансово-економічної стійкості, відповідальних осіб та алгоритмів реагування, забезпечуючи превентивний характер управління ризиками.

11. Ризик-менеджмент визначено центральним елементом інноваційної системи фінансово-економічної безпеки, оскільки поєднання якісного та кількісного аналізу інноваційних ризиків дає змогу своєчасно виявляти зони підвищеної небезпеки та обґрунтовувати управлінські рішення.

12. Кадрова безпека виступає домінуючою складовою фінансово-економічної безпеки підприємства, адже персонал є основним носієм інтелектуального потенціалу, а ефективна система добору, адаптації, оцінювання та контролю працівників істотно знижує внутрішні економічні загрози.

13. Запропонована система оцінки інтелектуального потенціалу персоналу забезпечує зв'язок між кадровою політикою та фінансовими результатами діяльності, що дозволяє оцінити вплив програм розвитку персоналу на прибутковість, продуктивність і стійкість підприємства.

14. Використання системи показників і порогових значень фінансово-економічної безпеки створює підґрунтя для своєчасної діагностики передкризових і кризових станів, а також визначення допустимих меж розвитку підприємства в умовах нестабільності зовнішнього середовища.

15. Розроблення інтегрального показника рівня фінансово-економічної безпеки забезпечує комплексну оцінку ефективності впровадження сучасних інновацій, що дає змогу обґрунтувати управлінські рішення, сформулювати превентивні заходи та підвищити адаптивність і конкурентоспроможність ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД» у довгостроковій перспективі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алейнікова О.В., Притула Н.М. Інноваційний та інвестиційний менеджмент. Навчальний посібник. Київ: ДВНЗ «Університет менеджменту освіти», 2016. 614 с.
2. Андрушкевич Н. В., Фімяр С. В., Блакита В. О. Формування та управління інноваційно-інвестиційним портфелем *Приазовський економічний вісник*. 2024. №1(37). С. 44–49. URL: http://www.pev.kpu.zp.ua/journals/2024/1_37_ukr/9.pdf
3. Бондар Т. В., Тимощенко В. Ю., Вакуленко І. А. Формування ефективного механізму інноваційного менеджменту на підприємствах енергетики. *Вісник Сумського державного університету. Серія «Економіка»*. 2022. № 4. С. 43–51.
4. Бутенко А.І., Шлафман Н.Л., Бондаренко О. В. Методичні підходи до формування організаційного забезпечення ефективного використання інноваційного потенціалу технологічного підприємництва. *Економічні інновації*. 2018. Вип. 67. С. 22—36.
5. Варналій З. С., Бондаренко С. М. Фінансова безпека підприємств України в умовах війни та повоєнного відновлення. *Економічний вісник університету*. 2023. Вип. 56. С. 106-113.
6. Власова І. О. Політика управління заборгованістю в системі фінансового менеджменту підприємств. *Схід: аналітично-інформаційний журнал. Серія «Економіка»*. 2018. № 5(112). С. 20-22.
7. Гарбар Ж. В., Майбородюк К. С. Інноваційний менеджмент як базис інноваційного розвитку сільсько господарських підприємств. *Агросвіт*. 2021. № 9–10. С. 11–17.
8. Горбатенко М. І., Ярошенко О.О. Методичні підходи до визначення доцільності інвестицій в інноваційні проекти. *Інвестиції: практика та досвід*. 2023. № 3. С. 17–22.
9. Гулковський А. Роль управлінського обліку в системі проектного

менеджменту. *Облік, аудит, оподаткування та звітність у системі забезпечення економічної стійкості підприємств*: тези доповідей ІХ Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції 8-9 травня 2025 р. ДДАЕУ, Дніпро, 2025. С. 139-140

10. Гулковський А. Д. Інноваційних технологій в забезпеченні фінансово-економічної безпеки підприємства. *Обліково-фінансове, інформаційне та мовно-комунікаційне забезпечення сталого розвитку аграрного сектору економіки: проблеми, пріоритети, перспективи*: збірник тез ІІІ Міжнародної науково-практичної інтернет- конференції 22-23 жовтня 2025 р. Дніпро: ДДАЕУ, 2025. С. 172-174

11. Гулковський А. Інформаційні технології як елемент інноваційного менеджменту. *Фінансово-економічна безпека: теоретико-методичні засади та практичні інструменти управління*: колективна монографія / за заг. ред. Губарик О.М., Васільєвої Л.М. ДДАЕУ, Дніпро: Журфонд, 2025. С. 159-169

12. Дунда С. П., Тарануха А. В. Формування альтернативних стратегій підприємства методом динамічного SWOT-аналізу. *Наукові праці Національного університету харчових технологій*. 2021. Т. 27, № 6. С. 65-72.

13. Економічна безпека підприємництва в Україні: монографія / Ситник Г.В., Блакита Г.В., Гуляєва Н.М. та інш. Київ: Київськ. націонал.торго.-економ. ун-тет. 2020. 284 с.

14. Желіховська М. В. Моделювання підприємницької стратегії управління фінансовою безпекою в умовах діджиталізації та міграційних ризиків. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2022. № 5. С. 74-82.

15. Живко З. Б. Овечкіна О. А., Родченко С. С., Сакун Л. М. Інноваційна модель стратегічного розвитку в управлінні безпековою економікою в умовах посилення зовнішньоекономічних зв'язків та діджиталізації. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2022. № 4. С. 44-51.

16. Заїка Ю. Інноваційний менеджмент підприємств в антикризових умовах. *International Science Journal of Management, Economics & Finance*.

2022. Т. 1. № 5. С. 62–67.

17. Інноваційний менеджмент: підруч. / П. П. Микитюк та ін. Тернопіль: Екон. думка ТНЕУ, 2019. 518 с.

18. Кара Н. І., Зинич Л. В. Особливості інноваційного менеджменту в діяльності міжнародних компаній. *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення та проблеми розвитку*. 2021. № 2 (6). С. 40–46.

19. Козярук Л. Самойленко В. Удосконалення управління інноваціями в організаціях. *Техніка і технології АПК*. 2019. №3. С. 9-13.

20. Коробов М. Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств: Навч. посіб. 2-ге вид., стер. К.:Т-во «Знання», КОО, 2020. 378 с.

21. Ларіна Т.Ф., Фурса В.А. Зміцнення фінансово-економічної безпеки підприємства: проблеми та їх вирішення. *Сучасні проблеми правового, економічного та соціального розвитку держави*. Харків. 2019. С. 177-179. URL:https://univd.edu.ua/general/publishing/konf/06_12_2019/pdf/5.

22. Мазютинець Г. В., Шаркаді М. М. Модель багаторівневої нейромережі визначення рівня фінансової безпеки компанії. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Математика і інформатика»*. 2022. № 40(1). С. 175–194.

23. Майстро Р., Назаренко Д. Управлінські інновації як фактор підвищення конкурентоспроможності підприємств. *Вісник Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут" (економічні науки)*. 2020. № 1. С. 95–98.

24. Манойленко О. В., Волоснікова Н. М., Решетняк Н. Б. Комплексна система імітаційного моделювання оцінки ефективності управління фінансовим ресурсним забезпеченням корпоративної безпеки промислового підприємства на мікроекономічному рівні. *Бізнес Інформ*. 2022. № 9. С. 27-33.

25. Неустроев Ю. Г. Роль інновацій у забезпеченні економічної безпеки. *Агросвіт*, 2021. №7-8. С. 103-108.

26. Орел А.М., Дяченко В.В. Особливості фінансової системи в

економічних процесах країни. *Управління змінами та інновації*. 2023. № 6. С. 25–33.

27. Осовська Г.В., Фещенко А.О. Формування інноваційного менеджменту підприємства на основі синергетичної взаємодії технологічних інновацій з ресурсною, організаційно-управлінською та маркетинговою складовими бізнесу. *Агросвіт*, 2015. №11. С.44-50.

28. Пеннер С. О., Римарцов В. В., Лобай Р. Р. Інформаційні технології як інструмент стратегічного управління інноваціями в організації. *Економіка та суспільство*. 2024. № 67. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4759>

29. Податковий кодекс України від 02.12.2010. № 2775-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

30. Позняк С.В. Інновації як фактор підвищення конкурентоспроможності підприємств. *Ефективна економіка*. 2015. № 10. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/10_2015/94.pdf

31. Про інноваційну діяльність: Закон України від 04.07.2002 р. № 40-IV / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>

32. Радуш В. В., Лебедева О. Ю., Кушніренко Н. І., Зоріло В. В. Моделювання організаційних заходів для створення політики безпеки організації з використанням бізнес-процесів. *Інформатика та математичні методи в моделюванні*. 2021. Т. 11, № 3. С. 239-246.

33. Тітенко З. М. Інноваційна складова фінансової безпеки підприємств. *Економіка та суспільство*. 2023. № 48. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2195/2121>

34. Ткаченко О.С., Єрмілов Р.В., Чернуха О.В. Фінансово-економічна безпека як складова системи управління підприємством. *Сталий розвиток економіки*. 2024. № 4(51). URL: <https://economdevelopment.in.ua/index.php/journal/issue/view/32>.

35. Хоменко І. О., Горобінська І. В., Горобінський А. В. Методичні

підходи до досліджень оцінки фінансової безпеки підприємства та її маркетингове забезпечення. *Науковий журнал «Розвиток міста»*. 2024. № 3. С. 102-110.

36. Хоменко І. О., Горобінська І. В., Луцька Д. М. Теоретико-методичні аспекти управління економічною безпекою підприємства. *Інформаційно-аналітичне забезпечення управління економічною безпекою підприємства*: колективна монографія / за ред. О. Ю. Акименко. Чернігів: Національний університет «Чернігівська політехніка», 2023. С. 64-99.

37. Хоменко І.О., Горобінська І.В., Назаренко Я.Я., Теслюк Н.П. Досягнення фінансової безпеки підприємства в контексті завдань фінансового менеджменту. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2025. № 1 (41). С. 323-336

38. Чернишов О.Ю., Скібіцька Л.І., Школенко О.Б. Управління інноваційною діяльністю фірми щодо визначення пріоритетних цілей та завдань. *Економіка та суспільство*. 2025. №74. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/6106/6047>

39. Чіков І.А. Теоретичні підходи до визначення сутності поняття «інновація». *Ефективна економіка*. 2019. №11. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/11_2019/181.pdf

40. Шаркаді М. М. Нейро-нечітке моделювання у системі управління фінансово-економічною безпекою. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Математика і інформатика*. 2021. Вип. 38, № 1. С. 157-164.

41. Шумпетер Й. А. Теорія економічного розвитку. Дослідження прибутків, капіталу, кредиту, відсотка та економічного циклу / пер. з англ. В. Старка. 2-е вид., доп. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2014. 246 с.

42. Юрчук Н. П. Інформаційні системи і технології як інновація у системі управління бізнес-процесами. *Ефективна економіка*. 2018. № 5. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2018_5_38.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Оцінка майна та капіталу ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД» за 2020-2024 рр.,
тис. грн.

№ з/п	Види активів (майна) та пасивів (капіталу)	2020р.	2021р.	2022р.	2023р.	2024р.	Відношення у % 2024р. до 2020р.
	Майно - усього	6761	10371	8212	12847	14297	211,47
1	Необоротні активи	115	144	124	272	263	229,61
1.1	Основні засоби	0	0	0	157	141	-
1.2	Довгострокові біологічні активи	0	0	0	0	0	-
2	Оборотні активи	6646	10228	8088	12575	14034	211,16
2.1	Запаси	2428	1723	1579	2215	3071	126,47
2.2	Поточна дебіторська заборгованість	4184	8139	5238	10108	10652	254,62
2.3	Гроші, їх еквіваленти та поточні фінансові інвестиції	0	24	916	0	0	-
2.4	Інші оборотні активи	14	338	354	250	307	2256,62
2.5	Витрати майбутніх періодів	21	3	2	3	4	17,31
3	Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	0	0	0	0	0	-
	Капітал - усього	6761	10371	8212	12847	14297	211,47
4.	Власний капітал	1244	1582	1856	2577	3703	297,76
4.1	Зареєстрований (пайовий) капітал	152	152	152	152	152	100,00
5.	Зобов'язання і забезпечення	5517	8790	6356	10270	10593	192,01
5.1	Довгострокові зобов'язання	1913	1792	1397	2567	2797	146,21
5.2	Поточні зобов'язання	3604	6997	4959	7704	7797	216,33
5.3	Поточна кредиторська заборгованість	490	2416	1341	1738	1914	390,93

ДОДАТОК Б

Оцінка руху та функціонального стану основних засобів ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД» за 2020-2024 рр.

№ з/п	Показник	2020р.	2021р.	2022р.	2023р.	2024р.	Відношення у % (відхилення,+;-) 2024р. до 2020р.
<i>Вихідна інформація, тис. грн.</i>							
1	Вартість основних засобів на початок року	23	23	46	56	181	787,39
2	Надійшло за рік	0	0	0	150	140	-
3	Вибуло за рік	0	0	0	35	28	-
4	Вартість основних засобів на кінець року	23	46	56	181	476	2069,13
5	Нараховано амортизації за рік	0	23	11	-32	311	-
6	Знос основних засобів: а) на початок року	23	23	46	56	24	105,22
	б) на кінець року	23	46	56	24	335	1456,09
<i>Показники руху основних засобів</i>							
7	Річний приріст(+) або зменшення(-), тис.грн.	0,0	22,6	10,7	124,8	294,8	-
8	Темп зростання (зниження), %	100,0	198,3	123,5	321,7	262,8	162,78
9	Темп приросту (зменшення), %	0,00	98,26	23,46	221,67	162,78	162,78
10	Коефіцієнт оновлення, %	0,00	0,00	0,00	82,83	29,42	29,42
11	Коефіцієнт вибуття, %	0,00	0,00	0,00	62,17	15,46	15,46
12	Період оновлення (можливого повного вибуття), років	-	-	-	4,84	7,16	-
13	Коефіцієнт заміни (простого відтворення),%	-	-	-	23,33	20,00	-
14	Коефіцієнт розширення (розширеного відтворення), %	-	-	-	15,56	14,29	-
15	Період обороту, років	-	1,5	4,8	-3,7	1,1	-
<i>Показники функціонального стану основних засобів</i>							
16	Коефіцієнт зносу, %: а) на початок року	100,0	100,0	100,0	100,0	13,4	-86,64
	б) на кінець року	100,0	198,3	123,5	43,0	184,9	84,93
17	Коефіцієнт придатності,%: а) на початок року	0,0	0,0	0,0	0,0	86,6	86,64
	б) на кінець року	0,0	-98,3	-23,5	57,0	-84,9	-84,93

ДОДАТОК В

Фінансові результати діяльності ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД», тис. грн.

№ з/п	Показник	2020р.	2021р.	2022р.	2023р.	2024р.	Відношення у % 2024р. до 2020р.
1	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	22205	37098	48659	66216	86595	389,98
2	Операційні витрати, у тому числі: а) собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг);	17015	28810	38008	50750	70270	413,00
	б) адміністративні витрати;	0	0	0	0	0	-
	в) витрати на збут;	0	0	0	0	0	-
	г) інші операційні витрати.	4806	7803	10015	14563	14723	306,32
3	Валовий прибуток (збиток)	5190	8288	10651	15467	16325	314,54
4	Валовий прибуток (збиток) у % до чистого доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	23,37	22,34	21,89	23,36	18,85	80,65
5	Прибуток (збиток) від операційної діяльності	404	605	697	1166	1633	404,61
6	Фінансові та інвестиційні доходи	0	0	0	0	0	#ДЕЛ/0!
7	Фінансові та інвестиційні витрати	92	193	363	287	259	282,31
8	Фінансовий результат до оподаткування	312	412	334	879	1374	440,53
9	Витрати (дохід) з податку на прибуток	56	74	60	158	247	441,61
10	Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	0	0	0	0	0	#ДЕЛ/0!
11	Чистий прибуток (збиток)	256	338	274	721	1127	440,29
12	Чистий прибуток (збиток) у % до чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	1,15	0,91	0,56	1,09	1,30	0,15
16	Чистий прибуток (збиток) у % до валового прибутку (збитку)	4,93	4,08	2,58	4,66	6,90	1,97

ДОДАТОК Д

Оцінка фінансової стійкості ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД» за 2020-2024 рр.

№ з/п	Показник	Нормативне значення	2020р.	2021р.	2022р.	2023р.	2024р.	Відношення у % 2024р. до 2020р.
1. Показники структури капіталу								
1.1	Коефіцієнт автономії	>0,5	0,184	0,152	0,226	0,201	0,259	140,81
1.2	Коефіцієнт концентрації залученого капіталу	<0,5	0,816	0,848	0,774	0,799	0,741	90,80
1.3	Коефіцієнт фінансування	>1	0,225	0,180	0,292	0,251	0,350	155,07
1.4	Коефіцієнт фінансового ризику	<1	4,436	5,557	3,425	3,986	2,861	64,49
1.5	Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів	Зменшення	0,394	0,469	0,570	0,501	0,570	144,60
1.6	Коефіцієнт структури залученого капіталу	Збільшення	0,347	0,204	0,220	0,250	0,264	76,14
2. Показники стану оборотних активів								
2.1	Коефіцієнт маневреності власного капіталу	Збільшення	3042	3230	3129	4871	6237	205,03
2.2	Коефіцієнт забезпеченості оборотних коштів	>0,1	0,458	0,316	0,387	0,387	0,444	97,10
2.3	Коефіцієнт забезпеченості запасів	>0,5	1,253	1,874	1,982	2,200	2,031	162,12
2.4	Коефіцієнт маневреності власних оборотних коштів	Збільшення	0,000	0,007	0,271	0,000	0,000	-
3. Показники стану основного капіталу								
3.1	Коефіцієнт реальної вартості майна	Збільшення	0,359	0,166	0,192	0,185	0,225	62,55
3.2	Коефіцієнт реальної вартості основних засобів у майні	Збільшення	0,000	0,000	0,000	0,012	0,010	-
3.3	Коефіцієнт накопичення амортизації	Збільшення	0,362	0,423	0,523	0,313	0,634	175,09
3.4	Коефіцієнт співвідношення оборотних і необоротних активів	Збільшення	58,045	71,223	65,334	46,283	53,381	91,96

ДОДАТОК Е

Оцінка ліквідності, платоспроможності та оборотності оборотних активів
ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД», тис. грн..

№ з/п	Показник	Нормативне значення	2020р.	2021р.	2022р.	2023р.	2024р.	Відношення у % (відхилення, +; -) 2024р. до 2020р.
1. Оцінка ліквідності								
1.1	Високоліквідні активи (А1)	≥П1	0	24	916	0	0	#ДЕЛ/0!
1.2	Середньоліквідні активи (А2)	≥П2	4197	8478	5591	10358	10959	261,11
1.3	Низьколіквідні активи (А3)	≥П3	2428	1723	1579	2215	3071	126,47
1.4	Найбільш строкові зобов'язання (П1)	≤А1	490	2416	1341	1738	1914	390,93
1.5	Короткострокові зобов'язання (П2)	≤А2	3114	4581	3618	5966	5882	188,87
1.6	Довгострокові зобов'язання (П3)	≤А3	1913	1792	1397	2567	2797	146,21
2. Оцінка платоспроможності								
2.1	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	≥0,2	0,00	0,00	0,18	0,00	0,00	#ДЕЛ/0!
2.2	Проміжний коефіцієнт покриття	≥0,7	1,16	1,17	1,24	1,31	1,37	117,70
2.3	Коефіцієнт покриття (загальної ліквідності)	≥2	1,84	1,46	1,63	1,63	1,80	97,61
2.4	Коефіцієнт загальної платоспроможності	Збільшення	1,23	1,18	1,29	1,25	1,35	110,13
3. Оцінка оборотності оборотних активів								
3.1	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	-	22205	37098	48659	66216	86595	389,98
3.2	Середньорічна вартість оборотних активів	-	5824	8437	9158	10332	13305	228,43
3.3	Коефіцієнт обертання оборотних активів	Збільшення	3,81	4,40	5,31	6,41	6,51	170,72
3.4	Коефіцієнт завантаження оборотних активів	Зменшення	0,26	0,23	0,19	0,16	0,15	58,58
3.5	Тривалість одного обороту оборотних активів, днів	Зменшення	94	82	68	56	55	59

ДОДАТОК Ж

Оцінка ділової активності ТОВ «ЛЕГІОН ТРЕЙД» за 2020-2024 рр.

№ з/п	Показник	2020р.	2021р.	2022р.	2023р.	2024р.	Відношення у % (відхилення, +; -) 2024р. до 2020р.
Вихідна інформація, тис. грн..							
1	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	22204,8	37097,8	48658,7	66216,3	86594,7	389,98
2	Операційні витрати	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-
3	Середньорічна вартість капіталу	5946,3	8566,0	9291,7	10529,5	13571,8	228,24
4	Середньорічна вартість необоротних активів	1115,8	1412,7	1718,7	2216,2	3139,9	281,42
5	Середньорічна вартість оборотних активів	122,1	129,1	133,7	197,8	267,3	219,01
6	Середньорічна вартість оборотних виробничих фондів та готової продукції і товарів	2385,1	2075,8	1651,0	1896,6	2642,8	110,80
7	Середньорічна величина поточної дебіторської заборгованості	3394,4	6161,4	6688,5	7672,9	10380,2	305,81
8	Середньорічна вартість власного капіталу	1115,8	1412,7	1718,7	2216,2	3139,9	281,42
9	Середньорічна величина кредиторської заборгованості	275,3	1452,9	1878,5	1539,6	1826,3	663,37
Показники ділової активності							
10	Загальний коефіцієнт обертання капіталу	3,73	4,33	5,24	6,29	6,38	170,87
11	Фондовіддача необоротних активів, грн.	19,90	26,26	28,31	29,88	27,58	138,58
12	Коефіцієнт обертання оборотних активів	181,93	287,47	363,94	334,85	323,96	178,07
13	Тривалість одного обороту оборотних активів, днів	2	1	1	1	1	56
14	Коефіцієнт обертання оборотних виробничих фондів та готової продукції і товарів	9,31	17,87	29,47	34,91	32,77	351,95
15	Тривалість одного обороту оборотних виробничих фондів, днів	39	20	12	10	11	28,41
16	Коефіцієнт обертання поточної дебіторської заборгованості	6,54	6,02	7,27	8,63	8,34	127,53
17	Тривалість одного обороту поточної дебіторської заборгованості, днів	55	60	49	42	43	78,42
18	Коефіцієнт обертання власного капіталу	19,90	26,26	28,31	29,88	27,58	138,58
19	Тривалість одного обороту власного капіталу, днів	18	14	13	12	13	72,16

ДОДАТОК 3

Комплексна (рейтингова) оцінка фінансового стану ТОВ «ЛЕГІОН
ТРЕЙД»

№ з/п	Показники	2020р.		2021р.		2022р.		2023р.		2024р.	
		Значення	Рейтинг	Значення	Рейтинг	Значення	Рейтинг	Значення	Рейтинг	Значення	Рейтинг
1	Показники ліквідності										
1.1	Коефіцієнт поточної ліквідності (загальний коефіцієнт покриття)	1,84	10	1,46	9	1,63	10	1,63	10	1,80	10
1.2	Коефіцієнт швидкої ліквідності	1,16	10	1,17	10	1,24	10	1,31	10	1,37	10
2	Показники ділової активності										
2.1	Період оборотності дебіторської заборгованості, днів	55,03	10	59,79	10	49,48	10	41,72	10	43,15	10
2.2	Період оборотності оборотних виробничих фондів та готової продукції і товарів, днів	127,0	6	72,05	9	72,37	9	53,15	10	66,55	9
2.3	Період оборотності активів, днів	18,09	10	13,71	10	12,72	10	12,05	10	13,05	10
3	Показники фінансової незалежності										
3.1	Коефіцієнт фінансової незалежності, % (коефіцієнт концентрації залученого капіталу)	81,60	4	84,75	4	77,40	5	79,94	5	74,10	5
3.2	Частка оборотних активів, сформованих за рахунок власних коштів, % (коефіцієнт забезпеченості оборотних коштів)	45,77	10	31,59	10	38,69	10	38,74	10	44,44	10
4	Показники рентабельності										
4.1	Рентабельність продажу, %	1,40	6	1,11	6	0,69	5	1,33	6	1,59	6
4.2	Рентабельність активів, % (загальна рентабельність (збитковість) капіталу)	5,25	10	4,81	9	3,60	7	8,35	10	10,12	10
4.3	Рентабельність капіталу, % (загальна рентабельність (збитковість) власного капіталу)	22,94	10	29,16	10	19,46	10	39,67	10	43,76	10
5	Інші показники										
5.1	Знос основних засобів, % (коефіцієнт зносу основних засобів)	100,00	0	100,00	0	100,00	0	13,36	10	70,37	5
5.2	Частка простроченої кредиторської заборгованості, %	-	10	-	10	-	10	-	10	-	10
	Інтегрований показник фінансового стану	8,04		8,14		8,04		9,19		8,75	
	Рейтинг фінансового стану	A		A		A		A		A	